

Diákok a győri munkaerőpiacon

Jelige: Diákmunka

Tartalom

1.	Bevezetés.....	3
2.	Győr és az ipar kapcsolata, Győr munkaerő – piaca	4
3.	Diákmunka régen és ma	6
4.	Diákként a munkavállalás jogi háttere.....	9
5.	Diákmunka szerződés.....	9
6.	Válság hatása a diákmunkára	11
7.	Miért éri meg jobban a cégeknek a diákmunkát választani?	12
8.	Miért jó diákként munkát vállalni?.....	13
9.	Miért érdemes iskolaszövetkezeten keresztül munkát vállalnia a diáknak?.....	14
10.	DIÁKÉSZ (Diákvállalkozások Országos Érdekképviselői Szövetsége)	15
11.	ISZOSZ (Iskolaszövetkezetek Országos Szövetsége).....	16
12.	Győrben megtalálható iskolaszövetkezetek.....	17
13.	Iskolaszövetkezeten keresztül, vagy magánúton vállalt diákmunka	18
14.	Kérdőív értékelése.....	20
15.	Befejezés	31
16.	Források:.....	33
17.	Mellékletek.....	35

1. Bevezetés

A diákmunka megosztja az emberek véleményét. Diákként azért, mert szeretne zsebpénzt keresni, később felnőttként már azért, mert „persze, a diákok elveszik előlünk a kenyérkereseti lehetőséget!”.

Témámnak azért a győri diákok munkavállalását, választottam, mert magam is vállalom diákként munkát és érdekel, hogy a diákok többsége miért és mi alapján választja meg, hogy milyen munkahelyen kíván dolgozni szabadidejében. Úgy gondolom, hogy egy ember életében fontos szerepet tölt be, hogy az iskolai évek alatt milyen tapasztalatokat szerzett a munka világáról. Ez meghatározza jövőbeli munkavállalását. Ha diákként tetszett neki egy munka és ki is próbálta magát benne, akkor inkább azt a munkát végzi később munkavállalóként, mint ami nem tetszett neki.

Kutatásom során főként primer módszereket alkalmazok; az interjút és a kérdőívezést. A kérdőívet közép – és főiskolás / egyetemista hallgatók között töltöttem ki 100 példányban. A kérdőív értékelése előtt úgy gondolom, hogy a diákok többsége azért vállal munkát, hogy ki tudja fizetni az iskolai költségeket, a kollégiumot vagy az albérletet, vagy olyan szórakozásra, kikapcsolódásra szolgáló eszközöket tudjon megvenni, amelyeket a szülei nem tudnak számára megadni. Az interjút egy Győrben is megtalálható iskolaszövetkezetben dolgozó hölgyel készítem. Itt főként arra keresem a választ, hogy mivel foglalkozik egy iskolaszövetkezet, kik fordulhatnak hozzájuk, kik vállalhatnak munkát és milyen feltételekkel lehet belépni, tagja lenni egy szövetkezetnek. Az volt a kérése a szövetkezetnek, hogy anonim módon szerepeljenek a kutatásomban, így az iskolaszövetkezetet Szorgos Diák Iskolaszövetkezetnek, az ott dolgozó hölgyet Líviának nevezem dolgozatomban során. Két interjút készítek, a Fűrge Diák és a Meló – Diák területi képviselőjével. Diákokkal is beszélgetek arról, hogy hol és miért vállaltak diákmunkát, milyen segítségeket kaptak és milyen nehézségekkel találkoztak. A két diák között hasonlóság, hogy mindketten diákként vállaltak munkát, de a különbség az, hogy Cserepes Helga iskolaszövetkezeten keresztül, míg Turcsa Zoltán magán úton vállalt munkát a nyári szünidő alatt.

Szekunder forrásként könyvekre, folyóiratokra, valamint internetes forrásokra támaszkodom.

Személyes tapasztalataimat is beleszövöm dolgozatomba, hogy milyen buktatókkal, illetve könnyítő eszközökkel, dolgokkal találkoztam diákként a munka világában.

2012. februári egyetemi/főiskolai felvételi során jelentős változások történtek. A felvételi pontszám 480 pontról 500 pontra nőtt, valamint jelentős mértékben csökkentették az

államilag támogatott hallgatók számát is. Nagyon fontos, hogy a költségtérítés összegét is növelték. Nagyon sok diák szeretne tovább tanulni, de nagyon sok diákot nem vesznek fel államilag támogatott képzésre és a szülőknek sincs módjuk rá, hogy félévente súlyos százezreket (esetleg több, mint egy millió forintot) fizessenek ki, ezért a gyermekeiknek is el kell kezdeniük dolgozni a felsőoktatási tanulmányok folytatása érdekében. Másik feltételezésem az, hogy a felvételi rendszer módosulása, a költségtérítés összegének növekedése is jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy munkát keressenek és vállaljanak a diákok.

Dolgozatom során bemutatom: Győrt, mint iparvárost, mert 30-40-50 évvel ezelőtt is jelentős iparral rendelkezett, ami mára átalakult, de ugyanúgy számos diák és felnőtt munkavállaló számára biztosít munkalehetőséget. A diákmunka történetét azért mutatom be, mert az ipari forradalom kirobbanása után egyre több gyermek kezdett el dolgozni – főként a megélhetés miatt. Az 1800-as években még más formában dolgoztak, mint ma, ezért fontosnak tartom az összehasonlítást a múlt és a jelen között. A diákok munkavállalásának jogi háttere kiemelkedő fontosságú, akárcsak a felnőtt munkavállalóknál is. A Munka Törvénykönyvének változása során aktuális, hogy a jogi szabályozással is foglalkozzak. A 2008-as világválság is rányomta bélyegét a munkaerő-piacra. A válság hatását is bemutatom dolgozatomban. Sokakban felmerül a kérdés, hogy miért éri meg a cégekben diákokat foglalkoztatni, továbbá miért jó a diákoknak, ha iskolaszövetkezeten keresztül vállalnak munkát? Ezekre a kérdésekre is kerestem a választ. Az utolsó előtti fejezetben a kérdőíves kutatásom eredményeit mutatom be. Az utolsó fejezetben, a befejezésben dolgozatom főbb mondanivalóját foglalom össze. A mellékletekben megtalálható a kérdőív és az interjúk teljes szövege.

2. Győr és az ipar kapcsolata, Győr munkaerő-piaca

Első lépésként Győrt, mint *iparvárost* mutatom be. Hosszú évek óta sok-sok ember számára biztosított és még ma is biztosít munkahelyet, ezáltal megélhetést. Nagyszüleim, de még szüleim is sokszor mesélik, hogy régen milyen „pezsgő” ipari élet volt Győrben. Nagymamáim szövőnőként dolgoztak a Gráb-gyárban. Mára átalakult a városban megtalálható ipar jellege. A könnyűipar szinte megszűnt, helyette más iparágak jelentek meg. Egy táblázatban röviden összefoglalom a régen és most megtalálható nagy gyárat, amelyek a munkaerőpiac szempontjából jelentősek voltak és amelyek ma jelentősek. Azért tartom fontosnak kiemelni, mert ezek többsége diákokat is foglalkoztat.

Győr ipara	
Régen	Ma
Magyar Vagon – és Gépgyár	Audi Hungária Motor Kft.
Rábatext Győri Textilipari Vállalat	Kisalföld Volán Rt.
Győri Pamutszövő és Műbörgyár	Rába Járműipari Holding Nyrt.
Győri Keksz	Győri Plast Kft.
Philips Industries Magyarország Zrt.	Győri Ipari Parkban több cég
Olajgyár	Plázák, bevásárlóközpontok

A XIX. század közepén főként a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágak voltak jellemzőek: olajgyár, gőzmalmok, ecetgyár, szeszgyár, téstágyár. A vasútvonal építésének köszönhetően a nehézipar is fejlődni kezdett. 1896-ban megalapult a Magyar Vagon– és Gépgyár, ami az Iparváros kezdetét jelenti.

Az 1900-as évek elején egymás után épültek a textilipari üzemek: 1902-ben a Rábatext Győri Textilipari Vállalat, 1905-ben Richards Finomposztó Gyár, valamint a Graboplast Győri Pamutszövő és Műbörgyár, majd 1910-ben a Lenfonó – és Szövőgyár. ¹

A rendszerváltás komoly változással bírt Győrt gazdaságára. A 90-es években Győr gazdasága dinamikusan fejlődött. Ezt igazolja, hogy jelentősen gyarapodott a gazdasági szervezetek száma. Ekkor számos cég, vállalkozás jelent meg. Hatással voltak a munkanélküliség felszámolására, ezáltal nőtt a foglalkoztatás. ²

Az utóbbi 10 évben is *jelentős változások* következtek be Győr gazdasági életében. A Győri Keksz megszűnt, mára a gyár épületét is elbontották. A Philips Industries Magyarország Kft kezdetben átalakult, más néven folytatta tevékenységét, majd Győrben megszűnt és Ázsiában folytatja tevékenységét. Nemcsak Magyarország szempontjából bírt stratégiai jelleggel, hanem a közeli Szlovákia számára is meghatározó volt. Naponta több busszal hozták a győri Philipsbe a munkavállalókat. ³

A térség legnagyobb foglalkoztatója az Audi, mely közel 6000 ezer embernek, köztük számos diáknak ad munkát. Az Audi Hungária Motor Kft. nemcsak az iskolaszövetkezeten keresztül vállalt diákmunka szempontjából fontos, hanem azért is, mert több egyetemistának

¹ Honvári János (szerk.) Győri tanulmányok. A felszabadult Győr 40 éve. Győr, Győr Megyei Jogú Város Tanácsa 1985. 26.

² dr. Kasza Sándor (főszerk.): Győr a XXI. század küszöbén. Ceba Kiadó 2002. 132.

³ Adatok forrása: Turcsa József és Turcsa Józsefné 2012.04.08.

biztosít gyakornoki lehetőséget, ezzel segíteni, könnyíteni kívánja a pályakezdők munkakeresési és vállalási lehetőségeit. Széchenyi Egyetem szempontjából is kiemelkedő stratégiai jelentőséggel bír, mert jelentős pénzüsszegekkel támogatta és még ma is támogatja az intézményt, ezzel segítve Győr gazdaságának fejlődését.⁴

Tapasztalataim alapján a *Győri Plast*-hoz is közvetít az egyik iskolaszövetkezet diákokat. Itt főként betanított munkát végeznek a diákok.

A *Kisalföld Volán Rt.* kiemelkedően fontos. Az emberek mindennapjainak meghatározó része az utazás az iskolába, valamint a munkába.

A *Győri Ipari Park*ban több cég is található. Győr és környékéről naponta több ezren járnak a különböző cégekhez dolgozni. A következő web-helyen található meg a gyárak listája: <http://www.ipgyor.hu/>⁵.

3. Diákmunka régen és ma

Számos regény, novella, történet, film foglalkozik a gyerekmunkával. Ezek közül az egyik legfontosabb regény Charles Dickens *Twist Olivér* című regénye.

Szüleim emlékei alapján indulok el. 30-40 évvel korábban sokkal többen foglalkoztak a kerttel, nagyon sokan dolgoztak a mezőgazdaságban. A fiúk építkezéseken segítettek, a földeken a nehezebb munkákat végezték el. A lányok is dolgoztak a földeken, de ők könnyebb munkákat vállaltak, mint a fiúk. Ebben az időszakban elsősorban nyáron dolgoztak a diákok.

A gyermekek, diákok foglalkoztatása nem mindig olyan formában történt mint napjainkban.

Az első gyermekeket védő *törvények* Velencében születtek 1284-ben. A nyolc évesnél fiatalabb fiúk és lányok nem dolgozhattak. További szabályozások a 14. századi Párizsban történtek. A céhek nem fogadták el 13 évnél fiatalabb legényeket a szabók, valamint a könyvkötők Nürnbergben nem dolgoztatathattak 14 évesnél fiatalabb fiúkat. Az ipari termelés komoly változásokat jelentett. A gépek mellett gépkezelők dolgoztak, a menhelyek és az árvaházak szegény lakói. Munkájukra jellemző volt, hogy napi 16 órát is dolgoztak, akár kemény fizikai munkát is végeztek. 1796-ban Manchesterben járvány tört ki, ez hívta fel a figyelmet a *gyermekek szenvedéseire*. Ennek okán 1802-ben az angol parlament megalkotta a „modern gyermekmunka törvényt”.

⁴ Adatok forrása: Turcsa József és Turcsa Józsefné, 2012. március 10.

⁵ Munkámnak nem az a célja, hogy a Győrben megtalálható cégeket, vállalatokat felsorolja

Magyarországon az ipari gyermekmunka az 1890-es évektől kezdett egyre inkább megjeleni a tőkés viszonyok fejlődésével együtt. A fiúkat főként az üveg – és a kőiparban foglalkoztatták, míg a lányokat fonó – és szövőiparban, vagy az élelmiszeriparban. Napi 15 órát dolgoztak a dohányiparban a lányok, akik általában 12 – 13 évesek voltak. A 8 – 12 éves fiúk a téglagyárakban már reggel 5 órakor elkezdtek dolgozni és este 8 órakor végeztek a munkával. A mezőgazdaságban, a vidéki gazdaságokban sem volt jobb a helyzet. Sokszor kíméletlen módon dolgoztatták a gyerekeket.

A gyerekeket egyre inkább alkalmazták a gyáriparban, mert a gépek elterjedésével kevesebb fizikai erőfeszítés volt szükséges. Sokan felszólaltak a gyermekmunka ellen a „jövendő nemzedék védelmében”. Keményen harcoltak a gyermekmunka bármilyen formájának eltörléséért, ez által remélve a gyermekek jobb, emberséges életkörülményeit.

Magyarországon törvényt fogadott el az országgyűlés a gyermekek foglalkoztatásának szabályozásáról 1840 – ben. A törvény magába foglalta, hogy 12 éven aluli gyermeket olyan gyári munka során alkalmazhatnak, amely nem károsítja testi és lelki egészségét, fejlődését. A következő rendelkezés 1872 – ben volt. Az 1884. évi törvény, amely szintén foglalkozott a gyermekek dolgoztatásával, meghatározta: a 10 és 12 év közötti gyerekek kizárólag az iparhatóság engedélyével lehetett alkalmazni gyárakban. Akik 12 és 14 év közöttiek voltak, azokat a fiatalokat napi 8 órát foglalkoztathatták. Akik már elmúltak 14 évesek, de még nem töltötték be a 16. életévüket, napi 10 órát dolgozhattak.

Ez utóbbi törvény egyik legfőbb hiányossága, hogy súlyos visszaéléseket tett lehetővé azáltal, hogy 10 évet tettek a legalsó korhatárrá. az önkényes értelmezéseket lehetővé tette például az éjszakai munka tekintetében, hiszen a törvény nem tiltotta azt.

Az 1900 – as népszámlálás Magyarországon közel félmillió 7 – 14 év közötti dolgozó, kenyérkereső gyermekről számolt be.⁶

Több regény is foglalkozik a gyermekek dolgoztatásával, ezek közül kiemelek néhányat:

Charles Dickens: *Twist Olivér*;

Andersen: *A kis gyufaárus lány*;

Frances Hodgson Burnett: *A kis hercegnő*

Magyarországon az első *iskolaszövetkezet története* 1983 – ig nyúlik vissza. Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatói ebben az időben ismerték fel, hogy szükség van egy olyan cégre, amely szabályozott keretek között biztosít munkalehetőséget a diákoknak. 1984 – ben megalakult az Universitas Általános Szolgáltató Szakcsoport 13

⁶ <http://www.tankonyvtar.hu/historia-1980-02/historia-1980-02> (2012. 03. 30. 10:50)

egyetemi hallgatóval és két oktatóval. Tevékenységük az alapítás után főként azzal telt, hogy „elfogadtassák a potenciális megbízókkal az Universitas felelősségteljes, cégszerű gazdasági aktivitását”. Az első elégedett partnerek jó referenciát jelentettek, majd időközben a diákok is egyre inkább elfogadták, hogy megéri szövetkezeten keresztül dolgozni, mert olyan munkát kaptak, ami nekik megfelel és még a bérükhöz is biztosan hozzájutnak. Kezdetben főként fizikai munkát kaptak a diákok, a szakképzettséget elváró munkák kis számban voltak. Az Universitas 1989 – től Meló – Diák nevet vette fel, majd vidéken is egyre inkább elterjedt. 1999 óta franchise rendszerben működnek.⁷



Meló-Diák Iskolaszövetkezet

(Kép forrása: Turcsa Eszter 2012.04.30)

Napjainkig számos változáson ment keresztül a gyerekmunka, diákmunka. Míg *régen* a gyerekek azért mentek el dolgozni, hogy *a család mindennapi megélhetését segítsék*, ma nem ez a jellemző. Úgy vélem, hogy a diákok többsége a saját iskolai költségeit akarja kifizetni, valamint a saját szórakozására gyűjt. Van egy másik fontos tényező is, hogy ne legyen kizsákmányolás a diákok foglalkoztatása. Ezt kívánják elkerülni az iskolaszövetkezetek, hogy az elvégzett munkáért járó bérüket megkapják a tanulók, továbbá, hogy olyan munkát ne végeztesse velük, ami nem szerepel a szerződésükben.

⁷http://www.hirosnaptar.hu/index.php?oldal=cikk&cikk=a_legenda_ami_a_melo-diak_tortenete
(2012. 04. 02. 10:40)

4. Diákként a munkavállalás jogi háttere

A diákmunka szabályozása legtöbb elemében azonos a felnőtt korú munkavállalók alkalmazásával kapcsolatos előírásokkal, de egyes elemeiben annál szigorúbb.

Még ma is számos helyen dolgoztatnak kényszmunkán gyermekeket éhbérért. Ezek a munkák számtalan esetben nem legálisak. Kutatásom során nem foglalkozom a gyermekek kényszmunkájával. Azért tartom nélkülözhetetlennek beleírni munkámba, mert fontosnak tartom, hogy a világ bármely részén dolgozó gyerekeket ne érje sérelem, ne érje hátrány. Ma Magyarországon *számtalan iskolaszövetkezet* működik, a *kényszmunka megakadályozására* és a diákmunka jogszerűségének biztosítása érdekében. Annak érdekében, hogy ne történjen szabályszegés, szigorúan szabályozzák a diákmunkát és ellenőrzik is. A diákmunka – szerződés is egyfajta biztosíték a diák számára a munkavállalás során, hogy nem olyan munkát végeznek vele, amelyre nem szerződött.

A jelenlegi szabályzás szerint ma Magyarországon diákként a 16. életév betöltése után lehet lépni munkavállalóként munkaviszonyba. Abban az esetben, ha a tanuló elmúlt 15 éves és általános vagy középfokú oktatásban tanul nappali tagozaton, az iskolai szünetek alatt vállalhat munkát. A *18 év alatti*, dolgozni vágyó diákoknak *szülői engedély szükséges*, hogy az iskolaszövetkezet munkát adjon nekik.

A munkajogi szabályok alkalmazásának szempontjából *fiatal munkavállalónak* minősül, aki még *nem töltötte be a 18. életévét*.⁸

A 18 év alatti munkavállaló munkaideje szigorúan szabályozott. Maximum 40 órát dolgozhat hetente és nem túlórázhat; este 22 óra és 6 óra között nem dolgozhat; legalább 12 óra a pihenőideje (a befejezett munka vége és a következő nap munkakezdése között); minimum 30 perc munkaközi szünet jár négy és fél óra munkavégzés után; és a vasárnapokra és a heti pihenőnapokra sem alkalmazhatóak eltérő szabályok.⁹

5. Diákmunka szerződés

Munka előtt az írásos szerződés *megkötése kötelező*. A munkáltató köteles gondoskodni arról, hogy a szerződés írásba foglalása megtörténjen. A munkába állás első napja a munkaviszony kezdete. Amennyiben nem történik erre vonatkozóan megegyezés, akkor a munkaviszony

⁸ <http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=14105&articleID=22690&ctag=articlelist&iid=1> (2012. 02. 25. 11:30)

⁹ Simon Balázs: Munkaerő – piaci kalauz. Diák munkavállalóknak. Fürge Diák Iskolaszövetkezet Budapest 2011. 8.

kezdete a szerződés megkötése utáni nap.¹⁰ Tartalmaznia kell a szerződésnek: a *munkabért*, a *munkakört* és a *munkavégzés helyét*.

A munkáltató megadhatja a munkavégzés helyét úgy is, hogy változó helyen történik a munkavégzés, ebben az esetben azt helyet kell feltüntetni a szerződésben, ahonnan azt utasításokat adják. A munkaköri leírással nem azonos a munkakör leírása. Addig ne írja alá a



Fürge Diák Iskolaszövetkezet

(Kép forrása: Turcsa Eszter 2012.04.30.)

munkára jelentkező diák, amíg nem kapott tájékoztatást, hogy a papíron szereplő munkakör mit is jelent. A munkáltató és a munkavállaló nem biztos, hogy ugyanazt érti alatta.¹¹

A szerződés megkötésénél a következő *érvényes dokumentumok* és *okmányok* szükségesek:

- iskolalátogatási igazolás,
- személyi igazolvány,
- lakcímkártya
- TAJ számot tartalmazó igazolvány,
- adóazonosító szám,
- bankszámlaszám,
- diákigazolvány.¹²

¹⁰ <http://www.szmm.gov.hu/diadmunka/diakszer.htm> (2012. 03. 03. 19:05)

¹¹ Simon Balázs: Munkaerő – piaci kalauz. Diák munkavállalóknak. Fürge Diák Iskolaszövetkezet Budapest 2011. 8-9.

¹² <http://www.szmm.gov.hu/diadmunka/diakszer.htm> (2012. 03.03.) és interjú szövegét lásd 2. melléklet

A munkáltató a diákmunka-vállalót köteles írásban tájékoztatni a munkarendről, a bérfizetés napjáról, a munkakör feladatairól és az egyéb feltételekről. Ha erről nem kap írásban tájékoztatást, akkor kérni kell. Ami a szerződésben szerepel, azt a munkáltató nem változtathatja egyoldalúan, csak a munkavállaló beleegyezésével.¹³

A munkába lépésig kell bejelenteni a munkaviszony létrejöttét az adóhivatalnak egy bejelentőlapon, amely 11T1041 számú. A következő hónap 12. napjáig a kifizetett jövedelemlről, valamint annak adó – és járulékfizetési költségeiről a 1108 – as számú lapon kell bejelentést tenni.¹⁴

6. Válság hatása a diákmunkára

A 2008 – ban kezdődő világválság *minden iparágat* és minden *munkavállalót érint*. Nagyon sokan elveszítették munkájukat, vállalatoknak kellett bezárniuk kapuikat. A rádió, a televízió és újságok tucatjai foglalkoztak a válság negatív hatásaival. Milyen hatással volt/van a recesszió a diákmunka – vállalókra?

Kettős hatást figyelhettünk meg. Egyrészt a *munkavállalási lehetőségek szűkültek be*, másrészt a munkára jelentkező *diákok száma nőtt meg*. Több munkahely is csökkentette a fizetéseket munkavállalóik részére, hogy ne kelljen elküldeni az embereket.

A munkahelyek számának csökkenése érződött a diákmunkák számának csökkenésén is. Egyre kevesebb volt a diákmunka, pedig egyre több diák akart dolgozni. Sokan az iskolai költségeket, vagy az albérleti költségeket akarták fedezni, mert szüleik saját munkahelyük elvesztése miatt már nem tudták teljes mértékben fedezni a diákok taníttatásával összefüggő költségeket.¹⁵

Baradits Bulcsú, a Meló – Diák területi – képviselőjének tapasztalatai alapján a következő sorrendben küldték el a munkásokat a cégek:

1. diákok
2. kölcsönzött munkavállalók
3. saját állomány.¹⁶

A Rébusz Iskolaszövetkezet már 2008 október – novemberében megtapasztalta a gazdasági válságot. Több cég egyik napról a másikra jelentősen *csökkentette munkaerő igényét*. Ezt év

¹³ Simon Balázs: Munkaerő – piaci kalauz. Diák munkavállalóknak. Fürge Diák Iskolaszövetkezet Budapest 2011. 9.

¹⁴ Agrárágazat, 2011. (12. évf.) 7. sz. 14. (www.pointernet.pds.hu/uisagok/agraragazat/index.html) (2012.03.30. 15:50)

¹⁵ Kisalföld, 2010. április 1. LXV./76.szám

¹⁶ Az interjú teljes szövegét lásd 5. számú melléklet

elején különböző kereskedelmi cégek, gyorséttermek tették főként, de idővel javulás volt tapasztalható. Több iskolaszövetkezet, köztük a Pannon Work iskolaszövetkezet is, tapasztalta, hogy közel 20 - 30 % - kal csökkent az elvállalható munkák mértéke, ugyanakkor közel ekkora mértékben nőtt a munkára jelentkező diákok száma. A kitartóak találhattak, kaphattak munkát, bár a túljelentkezés miatt több hónapos várakozás után.¹⁷

Győrben, a Fürge-Diák Iskolaszövetség helyi képviselője elmondása szerint (az interjú teljes szövegét lásd a 4. számú melléklet) nem volt érezhető a válság. Voltak cégek, amelyek visszaléptek, de helyettük más cégekkel vették fel a kapcsolatot, hogy legyen a diákoknak munkalehetőség.



Pannon Work Iskolaszövetkezet

(Kép forrása: Turcsa Eszter 2012. 04.30.)

7. Miért éri meg jobban a cégeknek a diákmunkát választani?

A diákok foglalkoztatása során nem kell munkaadói járulékot fizetni. Ez alapján a munkaadók ugyanarra a munkára akár 25 – 30%-al *olcsóbban* kapnak szövetkezeti tagot, mintha egy munkaerő – kölcsönzéssel foglalkozó cégtől kérnének szüneten lévő diákot.¹⁸

A diákok *rugalmasabb munkavállalók*, mint a felnőttek.

Nem kell a cégeknek, vállalatoknak az *adminisztrációval* foglalkozniuk, mert azt megcsinálja az iskolaszövetkezet. Úgy gondolom, hogy a diákok sokszor olyan munkákat is elvállalnak, amiket a felnőttek nem biztos, hogy megcsinálnának, ilyenek: szórólap osztogatás, különféle betanított munkák.

¹⁷ HVG, 2009. (31. évf.) 31.(1574.) sz. 60-61.

¹⁸ HVG, 2009. (31. évf.) 31.(1574.) sz. 60-61.

8. Miért jó diákként munkát vállalni?

A munka a diákoknak *pénzkereseti lehetőséget* biztosít, valamint az iskolai évek alatt számos *munkatapasztalatot* szerezhetnek. A nehezen megkeresett pénzt megtanulják beosztani. A pénz értékét is megtanulják, hogy nem olyan könnyű pénzhez hozzájutni, hanem keményen meg kell dolgozni minden forintért. Tapasztalatként megismernek munkafolyamatokat, amelyeket később lehet, hogy tud majd hasznosítani. Úgy gondolom, hogy egy egyetemista, főiskolás nem betanított munkán szeretne dolgozni. Odakerül ahhoz a céghez, vagy egy ahhoz hasonlóhoz irodára és mennek hozzá panaszkodni a munkavállalók, hogy milyen problémák vannak az egyes munkaköröknél, akkor érteni fogja, hogy miről is beszélnek. *Kapcsolatokat építhetnek ki* munkahelyükön a cégek munkatársaival, vezetőivel és különböző referenciákat szereznek.¹⁹

Fontosnak tartom, hogy különböző munkák során különböző tapasztalatokat szereznek a diákok, így jobban *megismerhetik önmagukat*, valamint ráébrednek, hogy mivel is szeretnének foglalkozni. Több munkát is kipróbálhatnak, több munkaterületen próbára tehetik



Mind-Diák Iskolaszövetkezet

(Kép forrása: Turcsa Eszter 2012.04.30)

önmagukat, így nagyobb rálátásuk lesz arra a jövőben, hogy milyen területen szeretnének elhelyezkedni a munkaerő – piacon. Úgy gondolom, hogy ez főként középiskolában tanulnak, ez nekik a legfontosabb, hiszen így könnyebb lesz eldönteniük, hogy tovább akarnak tanulni főiskolán, egyetemen, vagy szakmát tanulnak annak a munkának megfelelően, ami felkeltette érdeklődésüket. Ki kell emelni azt is, hogy megtanulják hogyan kell beilleszkedni egy

¹⁹ Kisalföld Presztizs Díj 2006. november 70.

munkahelyen, általában milyen szokások szerint dolgoznak. Azzal is szembesülniük kell, hogy nem veszik olyan „lazán” a késéseket és a hiányzásokat, mint az iskolában. Egy munkahelyen szigorú szabályok vannak, amiket ha valaki megszeg, komoly szankciókat von maga után. Ezáltal a felelősségvállalást is megtanulja diákként. Egy munkahelyen sokkal kevesebb szünet van, mint a közoktatásban, ez sokszor – úgy tapasztaltam – nehézséget jelent sok diáknak, hogy nem 45 percenként megy ki az üzemből vagy az irodából.

Aki nem dolgozik, nem is ront. Mindenki hibázik a munkája során. Véleményem szerint meg kell tanulnia sok diáknak, hogy az elkövetett hibákért felelősséget kell vállalni és azt ki is kell javítani.

9. Miért érdemes iskolaszövetkezeten keresztül munkát vállalnia a diáknak?

Iskolaszövetkezetnek nappali tagozatos, aktív tanulói jogviszonnyal rendelkező diák lehet a tagja. Az iskolaszövetkezetek célja, hogy úgy adjanak munkát a diákoknak, hogy alkalmazkodnak az órarendjükhöz.

Kiemelt fontosságúnak tekinti a mindenkori oktatáspolitikai, hogy segítsék átvezetni a diákokat a munka világába. Az iskolaszövetkezetek leveszik a terhet az állam válláról és a szülőkértől egyaránt, *törvényes pénzkereseti lehetőséget* biztosít a diákok számára.²⁰

Győrben a diákok több iskolaszövetkezet közül is választhatnak, hogy hol szeretnének munkát vállalni. Mindegyiknél több lehetőség is, ha még nem tudja, hogy hol mit szeretne csinálni, akkor több lehetőséget is tudnak neki ajánlani.

A diákok *többféle munka* közül választhatnak: tanulmányokkal összefüggő, könnyű fizikai munka, valamint szellemi munkák közül.

Tanulmányokkal összefüggő: mérnöki, régészeti, jogi, orvosi kisegítő munka; hitelügyintézés; tolmácsolás, fordítás; pedagógiai kisegítő munka, gyermekfelügyelet; korrepetálás, nyelvtanítás;

Könnyű fizikai munkák közé sorolhatóak: a szórólapozás; csomagolás; eladói munka; mezőgazdasági – kertészeti munka; címkézés;

Egyéb szellemi munkák közé tartozik: irodai adminisztrációs munka; piackutatás, kérdőív; telefonos operátori munka; hostess munka; látogató – és forgalom számlálás.²¹

Pozitívum, hogy *szerződést* is kötnek a diákkal, ez egy biztosíték a számára, hogy a szerződésben leírt munkát kell elvégeznie. Ez egyfajta *jogi biztonságot* is jelent. Ha

²⁰ <http://diakesz.hu/static/working/section/index> (2012. 04. 16. 14:50)

²¹ <http://diakesz.hu/static/new> (2012. 04.16. 15:05)

iskolaszövetkezeten keresztül vállal valaki munkát, akkor biztos, hogy *megkapja a fizetését*, míg illegális munkavállalás esetén nem biztos, hogy az elvégzett munkáért járó ellenértéket megkapja. A későbbi munkavállalás esetén *referenciát* is jelent. Ha sérelem éri a diákot, két nagyobb képviseleti szervhez is lehet fordulni a problémával. Az egyik a DIÁKÉSZ, a másik az ISZOSZ.

10. DIÁKÉSZ (Diákvállalkozások Országos Érdekképviseleti Szövetsége)

Azzal a céllal jött létre 1991 – ben, hogy az iskolaszövetkezetek gazdasági és társadalmi feltételeit javítsa, valamint az iskolai szövetkezetek között egyfajta *intézményesített kapcsolat* alakuljon ki. Ezáltal egy olyan *érdekvédelmi fórumot* kívántak létrehozni, amely előre tudja mozdítani és képviselni tudja az iskolaszövetkezetek érdekeit.

Feladatának tekinti, hogy az iskolaszövetkezeteknek érdekvédelmet, szakmailag segítséget nyújtson abban, hogy eligazodjanak a jogszabályok között és azok betartását is segítik. További feladatának tekinti, hogy a diákok érdekében fellépjenek az olyan iskolaszövetkezetekkel szemben, amelyek sértik az erkölcs, etikai és jogi szabályokat.²²

Közel nyolcvan iskolaszövetkezet működik Magyarországon, ezek közül tizenegy tagja a szövetségnek. A tizenegy iskolaszövetkezetnek több mint százezer tagja van. Ez a létszám arra ösztönzi a DIÁKÉSZ – t, hogy ez a rendszer ezeknek a fiataloknak kereseti lehetőséget biztosítson az által, hogy támogatják a tanulmányok elvégzését azoknak is, akiknek nem lenne lehetősége e nélkül; tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítson ezeknek a fiataloknak, így megkönnyítve elhelyezkedésüket, ami növeli munkaerő – piaci értéküket; szem előtt tartja, hogy a felnövekvő generáció felismerje, az öngondolkodás fontosságát.

DIÁKÉSZ tagjai:

Fürge Diák Iskolaszövetkezet

Meló-diák Észak-Dunántúl Iskolai Szövetkezet

Meló-diák Alföld Iskolai Szövetkezet

Meló-diák Kecskemét Iskolai Szövetkezet

Meló-diák Pécs Iskolai Szövetkezet

Meló-diák Szolnok Iskolai Szövetkezet

Meló-diák Székesfehérvár Iskolai Szövetkezet

Rébusz Iskolaszövetkezet

²² <http://diakesz.hu/> (2012. 04. 16. 14:40)

Student Iskolaszövetkezet

Universitas Iskolai Szövetkezet²³

DIÁKÉSZ elérhetőségei:

web: <http://diakesz.hu/>

Email: info@diakesz.hu

Telefon: (+36 1) 456-7463²⁴

11. ISZOSZ (Iskolaszövetkezetek Országos Szövetsége)

2008. március 13 –án megalapult a ISZOSZ, amelynek 12 iskolaszövetkezet a tagja.

Olyan társadalmi szervezet, amely a közvetlen tagjait, iskolaszövetkezetek, valamint szociális



(Kép forrása: www.iszosz.hu 2012. 04.30.)

szövetkezetek és ezek *tagjainak védelmére és képviseletére* létrehozott szövetségi rendszer.

Feladatának tekinti, hogy tagjainak az érdekeit feltárja és képviselje a jogszabályalkotás során, tovább az országos hatóságok előtt. További feladata, hogy tagjainak gazdasági tevékenységét elősegítse és szolgáltatásokat nyújtson.

Tagok:

Biztos Kész Iskolaszövetkezet

Diák Service Iskolaszövetkezet

Diák – Navigátor Iskolaszövetkezet

Dolgos Hangya Iskolaszövetkezet

EU – DIAKOK Iskolaszövetkezet

Eurisz Iskolaszövetkezet

Meló – Club Iskolaszövetkezet

Multi – Coop Diákszövetkezet

Multi JOB Iskolaszövetkezet

Pannon Student Iskolaszövetkezet

²³ <http://diakesz.hu/static/about> (2012. 04. 16. 15:05)

²⁴ <http://diakesz.hu/static/contact> (2012. 04. 16. 15:15)

Pannon – Work Iskolaszövetkezet
PENSUM Diákmunka Iskolaszövetkezet
Prodiák Iskolaszövetkezet
Schönherz Iskolaszövetkezet
WHC Iskolaszövetkezet

ISZOSZ elérhetőségei:

Web: www.iszosz.hu

Cím: 1055 Budapest, Honvéd u. 38. fszt.

Telefon: +36 1 264 20 90 / 0 mellék

Email: info@iszosz.hu ²⁵

12. Győrben megtalálható iskolaszövetkezetek

1. Fűrge Diák:

Cím: 9024. Győr, Bartók Béla u. 8.

Telefon: (96)517-618

(96)517-619

email: gymis@furgediak.hu

web: www.furgediak.hu

Nyitva tartás:

Hétfő: 8:00 – 18:00

Kedd: 8.00–12.00

Szerda: 8.00–12.00

Csütörtök: 8.00–12.00

Péntek: 8.00–11.00

2. Meló – Diák

Cím: 9026. Győr, Corvin u. 12.

Telefon: 06-96/524-514

e-mail: gyor@melodiak.hu

web: www.melo-diak.hu

Nyitva tartás: Hétfő – péntek: 8:00 – 16:00

3. PANNON WORK – Iskolaszövetkezet

²⁵ <http://iszosz.hu/kapcsolat.php?PHPSESSID=5e555bc491e4c154a9287195c98cad6f> (2012. 04. 17. 10:10)

Cím: 9026. Győr, Hédervári u. 31.

Telefon/fax: 06-96/310-557, 06-96/515-140, 06-96/515-142

e-mail: iroda@pannonwork.hu

web: www.pannonwork.hu

Nyitva tartás: Hétfő – csütörtök: 8-19, péntek: 8-18

4. MIND-DIÁK Szövetkezet

Cím: 9022. Győr, Széchenyi tér 7.

Telefon/fax: 06-96/529-60

e-mail: gyor@minddiak.hu

web: www.minddiak.hu

5. WHC

9022. Győr, Nemzetközi Kereskedelmi Központ, Szent I. út 10/A

Telefon: 96/520-271

Fax: 96/520-271

email: whc.gyor@whc.hu

web: <http://diak.whc.hu/>

Minden iskolaszövetkezet honlapján megtalálják az érdeklődők az elérhetőségeket, a nyitva tartást és az aktuális munkákat. Több iskolaszövetkezetnek is lehet tagja egy – egy diák. Véleményem szerint az a legcélszerűbb, ha az iskolaszövetkezeti regisztráció előtt ismerőseitől érdeklődik, valamint tájékozódik a szövetkezeti honlapokon a munkát kereső diák az aktuális munkalehetőségekről. Szinte mindig feltüntetik, hogy milyen jellegű munkáról van szó, valamint, hogy milyen elvárások vannak a jelentkezőkkel szemben, például: nyelvtudás, számítástechnikai ismeret. További információkat is megadnak a munkát keresőknek: hol, melyik városban található a munka, valamint mindig megadnak egy elérhetőséget, ahol érdeklődni vagy jelentkezni lehet.

13. Iskolaszövetkezeten keresztül, vagy magánúton vállalt diákmunka

Két interjút készítettem két diákkal: Cserepes Helgával, a Nyugat - magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar emberi erőforrás tanácsadó mesterszakos hallgatójával, valamint Turcsa Zoltánnal, a Jedlik Ányos Gépipari és Informatikai Középiskola és Kollégium tanulóival. (Cserepes Helga interjú lásd 3. számú melléklet, Turcsa Zoltán interjú lásd 4. számú melléklet)

Helgával és Zoltánnal egyaránt készítettem interjút. Azt vizsgálom, hogy melyik jobb: iskolaszövetkezeten keresztül vállalni diákként munkát vagy magánúton.

Táblázatban foglalom össze az általuk elmondottakat.

Szempontok	Helga	Zoltán
Hol és hogyan vállalta a munkát	Pannon Work Iskolaszövetkezeten keresztül	Magánúton, nem iskolaszövetkezeten keresztül
Ki ajánlotta	Barát	Ismerős, rokon ajánlásával
Szerződést kötöttek - e	Igen, a belépéskor	Igen, az első munkanapon
Segítették – e a munkát a felnőttek	Igen, segítették	Igen, mindenki segítőkész volt

A táblázat alapján pozitív értékelést lehet adni mind az iskolaszövetkezeten keresztül és a magánúton vállalt diákmunkára.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy Zoltán nem illegálisan, „feketén” vállalt diákmunkát, hanem vele is szerződést kötöttek.

Elmondásaik alapján és véleményem szerint mind diákszövetkezeten és magánúton is egyaránt lehet diákként dolgozni. Arra figyelni kell a saját szervezésű munkánál, hogy hivatalos szerződést kössünk a munkáltatóval. Azért is kell a szerződés, hogy szabálytalanság, sérelem esetén hatóságokhoz lehessen fordulni.

Előny a magánúton vállalt munkánál, hogy munkaviszonynak számít.

14. Kérdőív értékelése

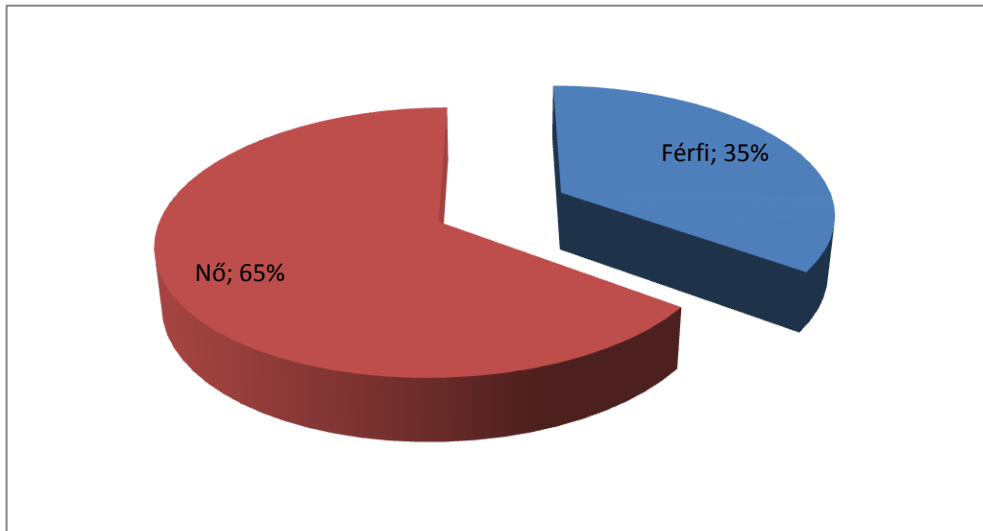
Kérdőíves kutatásom során 100 diákot kérdeztem meg munkavállalási szokásaikról. Célcsoportomnak a középiskolásokat és az egyetemistákat/főiskolásokat jelöltem meg. Azért ezt a két korcsoportot tűztem ki magam elé célcsoportnak, mert diákmunkát 18 év felett lehet szülői engedély nélkül vállalni. Úgy gondolom, hogy 16 év felett már a szülők is szabadabban engedik gyermeküket dolgozni, örülnek, ha gyermekük felelősségteljes munkát vállal. Fontos szempont volt még a korcsoport kiválasztásánál, a jogi szabályozás.

A kérdőív értékelése előtt azt feltételezem, hogy a diákok többsége azért vállal munkát, hogy a kollégiumi vagy az albérleti díjat ki tudja fizetni, mindez mellett az iskolában felmerülő költségeket is maga állja. Napjainkban jelentős változások mentek végbe az oktatásban. Jelentős mértékben csökkent az államilag támogatott hallgatók száma a felsőoktatásban, valamint sok szülőnek csökkent a fizetése vagy nincs munkája, ami azt eredményezi, hogy nem képesek a gyermekük taníttatását kifizetni. Középiskolás diákok közül is egyre többen vállalnak munkát nem csak nyáron, hanem iskolaidőben is. Egyetemisták, főiskolások nagy része vállal munkát az iskola mellett a tanítási, szorgalmi időszak alatt. Felmerül a kérdés, hogy romlik az átlaguk? A tanulás mellett hogyan tudnak dolgozni? Ez a kérdés fordítva is igaz: munka mellett, fáradtan hogyan tudják teljesíteni az iskolában a mindennapi teendőket?

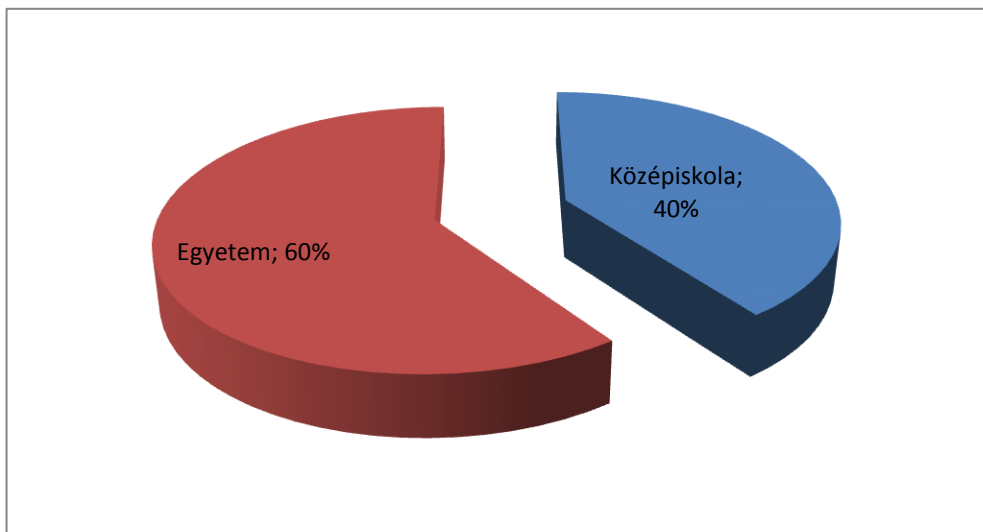
Kérdőívem értékelésének eredményeit százalékos arányban tüntetem fel, grafikonokkal, diagramokkal teszem szemléletesebbé munkám.

1. Nemed; Milyen jellegű intézményben tanulsz?

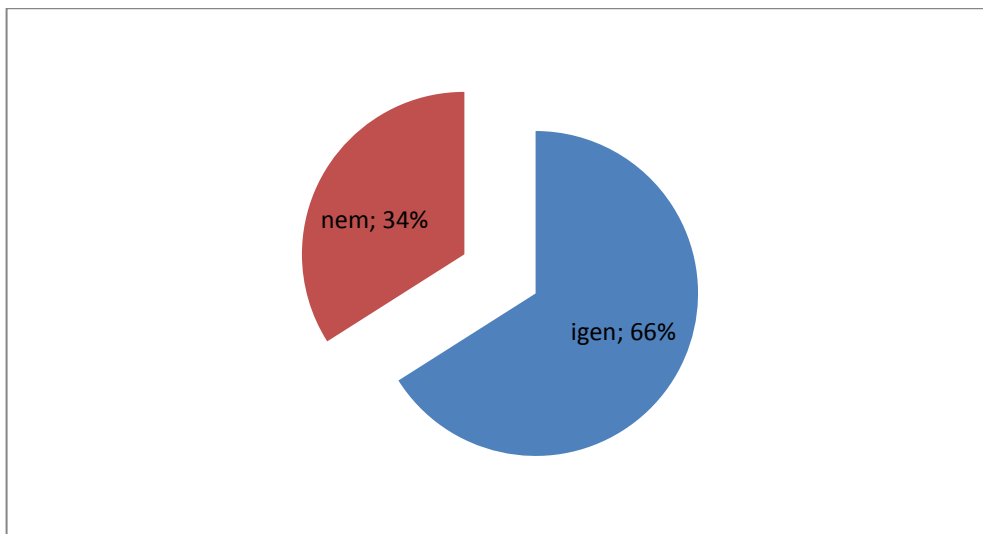
Kérdőívem 100 diák töltötte ki. 35 férfi, 65 nő. A kitöltők nagyobb része, 60% - a egyetemre, főiskolára jár, míg a kitöltők kisebb része, 40% középiskolai tanulmányokat folytat.



A kitöltők nagyobb része, 60% - a egyetemre, főiskolára jár, míg a kitöltők kisebb része, 40% középiskolai tanulmányokat folytat.



3. Vállaltál már diákmunkát?



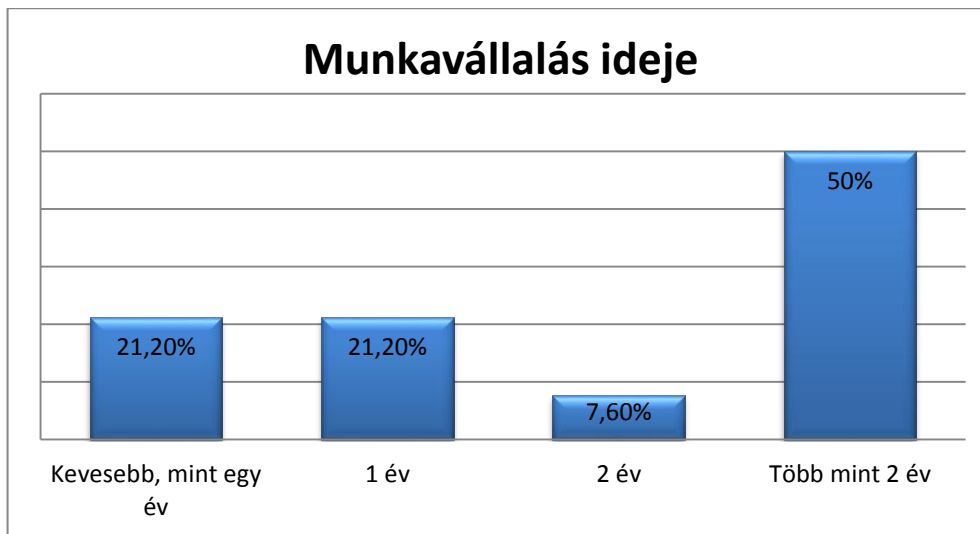
A diákok 66% - a már vállalt valamilyen diákmunkát, míg kevesebb, mint a fele 34% még soha nem dolgozott diákként.

Most nézzük meg, hogy a nemmel válaszolók hány százaléka szeretne a jövőben diákként dolgozni. Azok a tanulók, akik még nem dolgoztak, 88,26 % vállalna szívesen munkát a jövőben, míg 11,74 % nem szeretne dolgozni, amíg iskolába jár.

Akik még nem vállaltak munkát, a válaszolók több mint a fele, nem tagja egyik iskolaszövetkezetnek sem. Akik már regisztráltak, de még nem dolgoztak diákként azért regisztrálhattak, mert sokkal könnyebb, egyszerűbb dolguk lesz, mintha akkor kellene regisztrálniuk amikor sürgősen kell nekik munka.

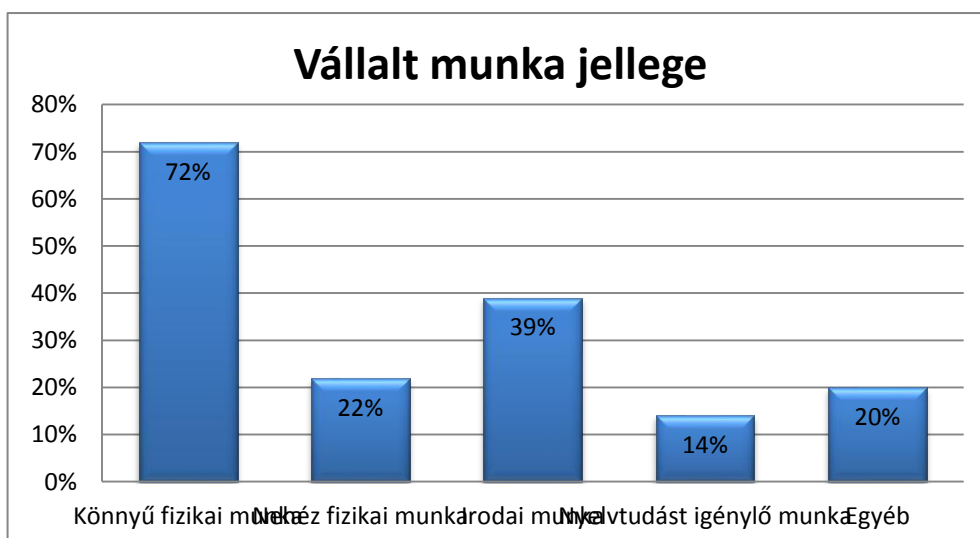
Akik még nem próbálták ki magukat diákként, azok legnagyobb része könnyű fizikai munkát (64,7 %) végezne a jövőben, az irodát 41,2 %, nyelvtudást igénylő munkát 38,2 % míg a legkevesebben a nehéz fizikai munkát választották.

4. Hány éve dolgozol diákként?



Azok a diákok, akik igennel válaszoltak arra a kérdésre, hogy vállaltak – e már diákmunkát; a válaszolók nagy része több mint két éve dolgozik. Főként a középiskolások dolgoznak kevesebb mint egy éve vagy pont egy éve. Az egyetemisták és főiskolásokra jellemző főként, hogy több, mint két éve vállalnak munkát.

5. Milyen jellegű munkát/munkákat vállaltál eddig?



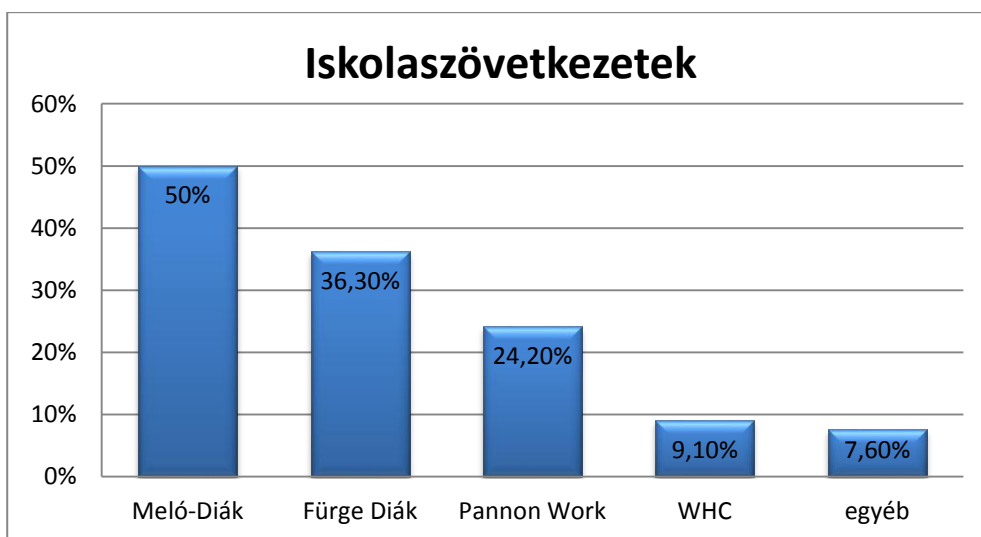
A legtöbben könnyű fizikai munkát (72,22%) végeztek, majd ez után következett az irodai munka (38,88%). A nehéz fizikai munka (22,21%) az utolsó előtti helyen található a sorban, míg a választhatóak közül a legkevesebben nyelvtudást igénylő munkával (13,64%) foglalkoztak eddig. Az egyéb válaszlehetőséghez több munkát is írtak, amelyeket eddig

kipróbáltak: többen hostess-ként dolgoztak különböző boltokban, szórólap osztásával is foglalkoztak a diákok között.

Könnyű fizikai munkát főként a lányok vállalták, a nehéz fizikai munkát fiúk. Akik irodában dolgoznak, elsősorban náluk elvárás a nyelvtudás.

Szinte az összes tanuló olyan munkát akar vállalni, amelyet tanulmányai során fel tud használni vagy a szakmájához, tanulmányaihoz kapcsolódik. Ez azért van, mert pályakezdőként nagyon nehéz munkát találni, a legtöbb pályázat során 1 – 2 – 3 éves munkatapasztalatot kérnek. Igaz, hogy diákként, de már dolgoztak és szereztek gyakorlatot a képzettségüknek megfelelően, beírhatják önéletrajzukba.

6. Melyik iskolaszövetkezetnél vállaltál már munkát?



Azok a diákok, akik már vállaltak munkát, a legnagyobb számban a Meló – Diák Iskolaszövetkezetnél dolgoztak. A diákok fele a Meló Diák szövetkezetnél vállalt munkát. A képzeletbeli dobogón második helyen végzett a Fűrge Diák, itt a tanulók 36,36 % - a dolgozott már. A harmadik helyet a Pannon Work szerezte meg 24,24 % - kal. A legkisebb számban a Trenkwalder és a WHC tudhatja magáénak a diákokat kutatásom alapján. Az előbbinél 7,58%, míg az utóbbinál 9,1 % vállalt munkát.

Az egyéb válaszlehetőségre több választ is kaptam, hogy hol vállaltak munkát a diákok: A Nyugat-magyarországi Egyetem – Mobilitás Iskolaszövetkezetet 7,58% választotta, a Mind Diákot egy fő választotta, a Biztos Pont Iskolaszövetkezetnél, valamint a Multi Jobnál is vállaltak a diákok munkát.

7. Miért kezdte el dolgozni?

A diákok legnagyobb része azért kezdett el dolgozni, hogy pénzt gyűjtsön a jövőjére, legyen induló alaptőkéje. Szerintem azért gyűjtenek, mert a szülőktől egyfajta függetlenedést is jelent, ha már rendelkezik saját pénzzel. Fontos szerepet tölthet be, hogy az árak egyre magasabbak, nehezebb a megélhetés. A legtöbb szülő nehezen tudja kifizetni gyermeke tanulmányait és az esetlegesen felmerülő egyéb költségeket.

A második legtöbb választ a bulizás kapta. Ahogy korábban is említettem, sok szülő nem tudja kifizetni a gyermekénél felmerülő egyéb költségeket, ezért el kell kezdeniük dolgozni a diákoknak is.

Az iskolai költségek kifizetése, az albérlet/kollégium kifizetése, valamint a szülőknek a pénz odaadása egyforma válaszadási arányt kapott.

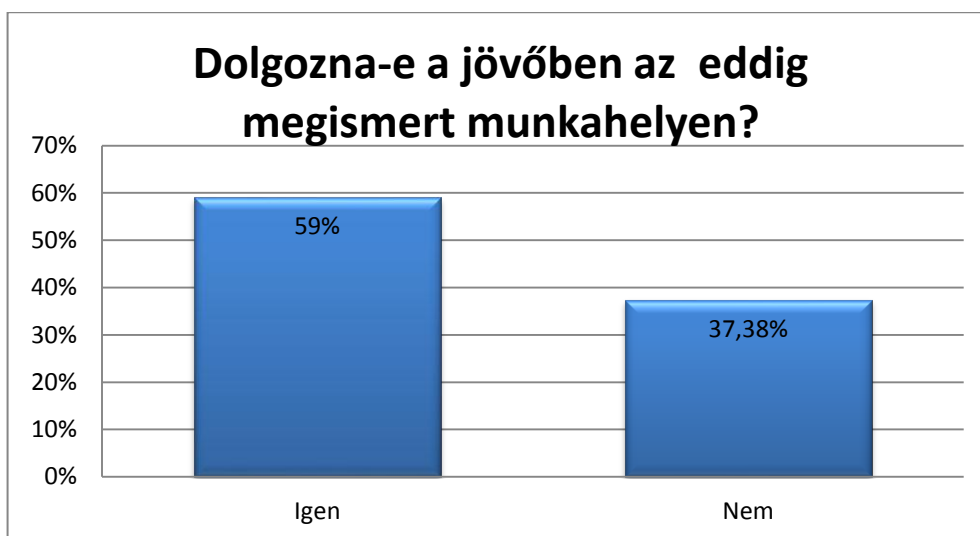
Az egyéb válaszlehetőségre a következő válaszokat írták, hogy miért kellett munkába állniuk: valaki fényképezőgépre gyűjtött, lányok közül többen is vásárolni szeretnének, laptopot akarnak venni, nyelvvizsgázni szeretne egy fiú, valamint több kitöltőnél is megjelent, hogy nem akarnak a szülőktől pénzt kérni, mert kínosnak érzik. Főként egyetemisták, főiskolások írták, hogy kellemetlenül érzik magukat, ha pénzt kell a szüleiktől kérni. Szerintem azért lehet, mert a 2008-as válság miatt jelentősen csökkentek a fizetések, valamint sokan elvesztették munkájukat. Fontos ok az is, hogy önállósodni, függetlenedni szeretnének szüleiktől. Ezt találják az egyik legkönnyebb módjának.

Úgy gondolom, hogy a felnőttkor kezdete könnyebb diákhitel nélkül-sokan ezért is vállalnak munkát.

8. Az iskolaszövetkezetek figyelembe vették, hogy mikor tudsz dolgozni, alkalmazkodtak az órarendedhez? Jelöld 1-5-ig, hogy milyen mértékben igazodtak hozzád. (1-es egyáltalán nem, 5-ös, teljes mértékben)

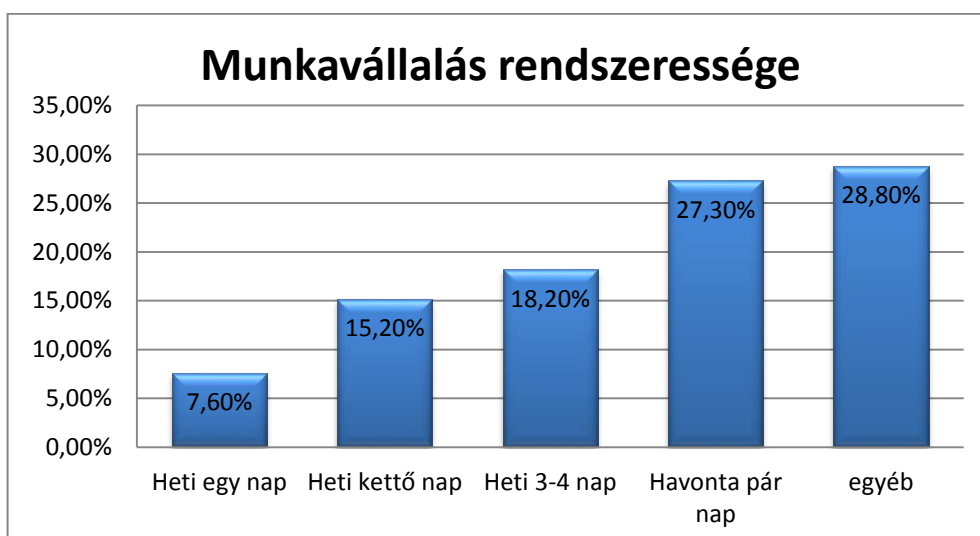
A diákok órarendjéhez közepes mértékben alkalmazkodtak. Meglehetősen szélsőséges értékeket jelöltek: a többség azt állítja, hogy maximális, azaz 5-ös mértékig alkalmazkodik az iskolaszövetkezet az órarendjéhez, amikor jelentkezik egy – egy munkára. Kevesebben, de még így is jelentős számban az egyes számot jelölték a diákok, hogy egyáltalán nem veszik figyelembe az órarendet az iskolaszövetkezetek. Az összes válasz aránya 3,55. (3 % nem válaszolt erre a kérdésre, de megjegyzésként odaírták, hogy nem iskolaszövetkezetről vállaltak munkát.)

9. A jövőben szívesen dolgoznál olyan helyen, ahol eddig dolgoztál, mint diák?



Az erre a kérdésre válaszoló diákok 59,1%-a szívesen dolgozna azon a munkahelyen, ahol eddig vállalt diákként munkát. Nem választ 37,38% adott. A nem választ főként egyetemisták jelölték és valamilyen fizikai munkán dolgoztak eddig.

10. Milyen gyakran dolgozol?



Heti egy napot 7,6 %, heti kettő napot 15,2 %, 3-4 napot 18,2 %, dolgozik. Havonta pár napot a válaszolók 27,3 % - a vállal dolgozni valamelyik munkahelyen. Az egyéb kérdésre a tanulók 28,8 % -a válaszolta a következőket: már nem iskolaszövetkezetnél dolgozik, csak akkor dolgozik, amikor ráér, többen is írták, hogy jelenleg nem dolgozik.

11. Romlott az átlagod, az iskolai teljesítményed, amikor iskolaidőben dolgoztál?

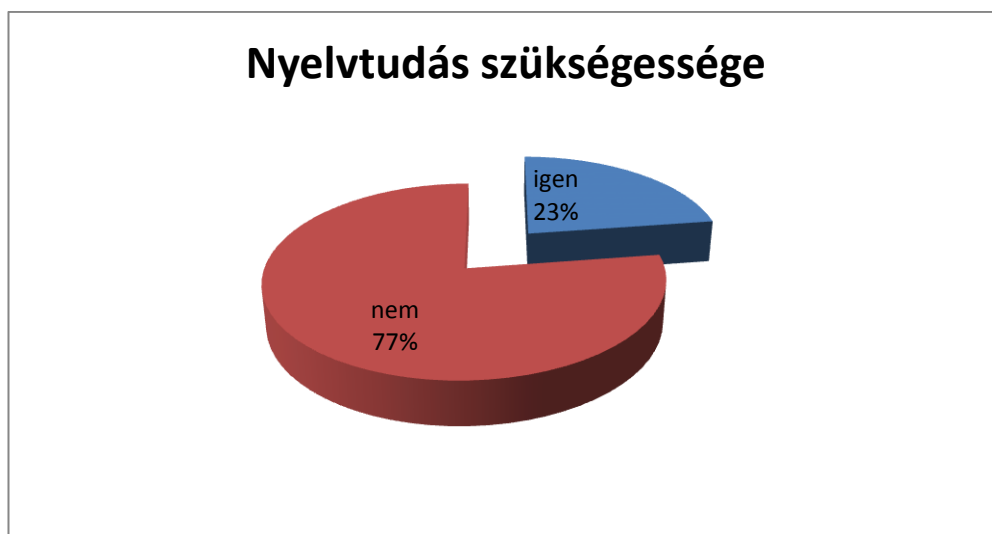
Sokaknak nem romlott az átlaguk, az iskolai teljesítményük, 95,5%-nak. 4,5% vallotta be, hogy csökkent a teljesítményük és az átlaguk az iskolában. A nemmel válaszolók közül néhányan odaírták megjegyzésként, hogy azért sem romlott az átlaguk, mert nyáron dolgoztak.

12. Tudod a jövőben hasznosítani a diákmunka során szerzett tapasztalatokat?



A diákok csaknem kétharmada (71,2 %) szerzett olyan tapasztalatokat, amiket a jövőben tud használni. 28,8 % nem tud semmit a jövőben abból felhasználni, amit a diákmunka során tapasztalt.

13. Kértek valamilyen képzettséget, nyelvtudást, amikor elvállaltad a munkát?



A válaszolók több mint a felétől, 77,3 % - tól nem kértek nyelvtudást, míg 22,7 % olyan munkát vállalt, ahol valamilyen nyelvnek az ismerete szükséges. Azoknál a diákoknál kértek nyelvtudást, akik főként irodai munkát vállaltak.

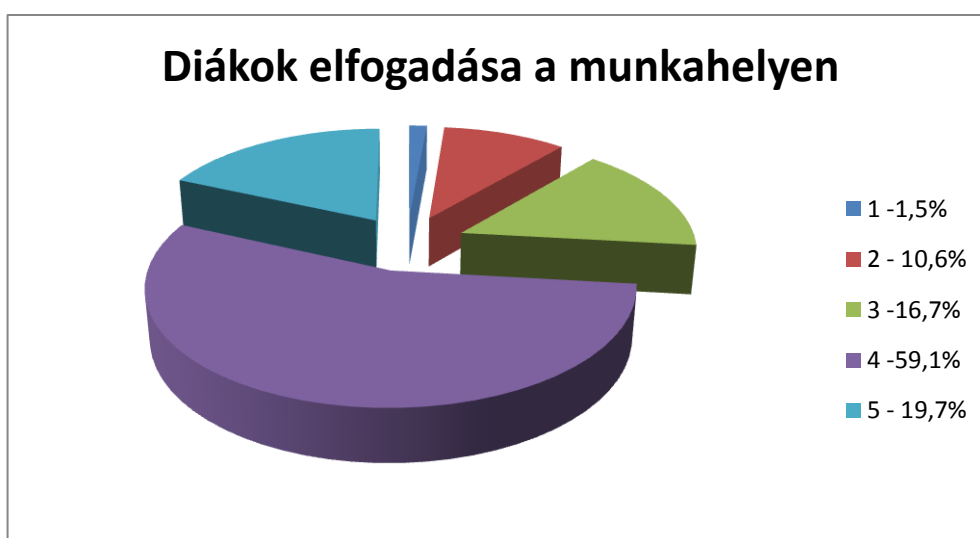
14. Könnyen sikerült a beilleszkedés a „felnőtt munkavállalók” közé?(1: egyáltalán nem; 5: teljes mértékben befogadtak)

A diákok közül a legtöbben be tudnak illeszkedni a felnőtt munkavállalók közé. Ugyancsak nagy számban vannak, akiknek sikerül beilleszkedni, mindössze egy kis akadály volt, ők a 4 – es számot jelölték.

15. Ahol dolgoztál, segítették a beilleszkedést, a gépek, technológiák használatát? (1: egyáltalán nem; 5: teljes mértékben befogadtak)

A 4 – es és az 5 – ös válaszokra egyaránt 40,9 % - os válaszadási arányokat kaptam eredményül. Ez azt jelenti, hogy akik az 5 – ös számot jelölték, azoknak a diákoknak teljes mértékben segítettek a munkahelyre való beilleszkedésben, valamint a gépek működését, valamint azok használatát is megmutatták. A 4 – es válaszra ugyancsak ekkora arányban kaptam válaszokat. Nekik is segítettek beilleszkedni és megmutatni a munkafolyamatokat, de itt már voltak kisebb hiányosságok.

16. Mit tapasztaltál: könnyen elfogadják egy munkahelyen, hogy ott dolgoznak diákok is?(1: egyáltalán nem; 5: teljes mértékben)



A legtöbben a 4 – es számot jelölték, tehát úgy érzik, hogy elfogadják a felnőttek a diákokat a munkahelyükön, de egy kis fenntartásuk azért mégis van. Lényegesen kevesebben érzik úgy, hogy teljes mértékű tagként kezelik őket a munkahelyen.

A válaszok átlaga 3,73.

Mit gondolsz, mi lehet az oka, ha nehezen fogadják el a diákokat mint munkavállalókat?

Nagyon sok, értékes megjegyzést, hozzászólást írtak. Vannak közöttük olyan hozzászólások, amelyek szerint elfogadják a diákokat, nincs semmi gond a két generáció között a munkahelyen. Nagyon sok közöttük a hasonló, a legtöbb diák ugyanazon a véleményen van. Szó szerint kiemelek közülük többet is, mert mint korábban írtam, számos komoly, értelmes hozzászólást írtak. A következő válaszokat írták a kérdésre választ adó diákok:

A felnőtt munkavállalóknak hozzá kell szokniuk, hogy ott dolgoznak diákok is; tapasztalatlanok; lenézik a tanulókat az idősebb dolgozók; felelőtlenek a diákok; tapasztalatlanok;

„Azt gondolják, hogy a diákok ki akarják őket fűzni a munkahelyükről”

Azt feltételezik a diákokról, hogy hanyagok és egyben tapasztalatlanok is

„Mert tapasztalatlanok és néha probléma van a fegyelmezettségükkel”

„Nem veszik komolyan őket”

„Elfogadják és segítenek a jövő nemzedékének egy jobb jövő érdekében”

„A saját munkájuk jobban érdekli őket”

„Még nincs tapasztalatuk, foglalkozni kell a tanításukkal”

„Én eddig olyan munkahelyen dolgoztam, ahol teljes mértékben elfogadják a diákokat, de lehet, hogy elveszik a munkát előlük – ezt gondolhatják, és, hogy a diákok nagyobb figyelmet kapnak”

„Véleményem szerint talán az, hogy fiatalabbak és konkurenciát látnak bennük”

Lenézik, munkahelyi önzőség

„Sok diák megfordul egy – egy munkahelyen és ez zavaró lehet”

„Képzetlennek tartják őket”

„Tapasztalatlannak és kevésbé haszna vehetőnek nézik őket fiatal koruk miatt”

„Ilyet még nem tapasztaltam, mindenhol örülnek, ha más dolgozik helyettük”

„Teljesen más az életfelfogásuk, mint a diákoké. A diákok nem veszik komolyan a munkát, de ha hibáznak, akkor az állandó dolgozók is megszívhatják”

„Megszokott környezetbe nehezen fogadnak el új, esetlegesen potenciális veszélyforrást. (fiatal, rugalmas munkaerő nem egyenlő a megszokott, idősebbel”

„A gyakornoki munkánál a saját állásukat féltik a diákoktól, de egy diákmunkánál inkább segítségként tekintenek a diákokra.”

„Szakmai tapasztalat hiánya, illetve fiatal koruk miatt”

„Szerintük a diákok többet keresnek az adózási rendszer miatt, int a rendes munkavállaló”

„Elfoglalják a munkahelyeket a munkavállalók elől”

„Mert azt hiszik, hogy másoktól veszik el a munkát, mert magas a munkanélküliség”

„Talán a mai viszonyok között még a rendes munkásnak is elég kifizetni a bért”

„Azt hiszik, hogy lassítják a folyamatot”

„Képzetlenül is kapnak olyan munkát, amihez nekik végzettség kellett, hogy felvegyék”

„Úgy gondolják, hogy nincs tapasztalatuk, így nem is lehet jó munkaerő”

„Rivalizáció, pozíció-féltés; a diákok munkamorálja nem mindig jó, így előítéletek alakulnak ki”

A diákok nagy része azzal érvelt, hogy a felnőtt munkavállalók a munkahelyüket féltik. Úgy érzik a felnőttek, hogy elküldik őket azért, hogy olcsóbb munkaerőt alkalmazzanak, akik ebben az esetben a diákok. Jelentős számban megjelent válaszként, hogy képzetlenek a diákok, be kell őket tanítani és ez bizony „sok nyügget jár”.

15. Befejezés

Miért hasznos már diákként elkezdni dolgozni? Sokakban felmerül a kérdés. Számos tapasztalattal, ismerettel bővül tudásunk, valamint előnyt jelent az iskola befejezése után a munkába állás idején. Egyfajta gyakorlatot is jelent a diák számára. Fél évig rendszeresen jártam dolgozni egy győri gyárba, így azt is megtanulhattam, hogy mit is jelent dolgozni, valamint mi is a különbség a diákélet és a munka világa között. A legfontosabb, hogy megtanultam megbecsülni a munkát és az érte járó pénzt! Óriási a szakadék, hiszen, az iskolában még segítenek, egyengetik a kitűzött célok felé vezető utat, míg a már dolgozó embereket nagyfokú önállóság kell, hogy jellemezze. A munkahelyek nem fogják a dolgozók kezét és simogatják meg a fejüket, ha jól csinálnak valamit, talpra esettnek, tette – késznek kell lenni, hogy megálljon valaki a „nagybetűs életben” a saját lábán. A felelősségvállalás munkánk során elengedhetetlen. Ha munkánk során elrontunk valamit, nekünk kell vállalnunk a felelősséget. Úgy gondolom, hogy diákként ezért is jó dolgozni, hogy szembesüljünk ezekkel a rendkívül fontos dolgokkal.

Több diákkal beszélgettem a diákmunkáról és mindegyikük örömmel mesélt róla, hogy kipróbálhatta magát. Elmesélték, hogy új barátságokat kötöttek, valamint rengeteg új élménnyel gazdagodtak. Arról is meséltek, akik már több helyen is dolgoztak, hogy rájöttek arra, hogy melyik az a munka, amelyik közelebb áll a szívükhöz, illetve távolabb áll tőlük. Az egyik legnagyobb tanulság mindannyiuk számára az volt, hogy a pénzért meg kell dolgozni, sokszor keményebben, mint azt valaha gondolták volna.

Miért érdemes iskolaszövetkezeten keresztül munkát vállalni? Az egyik legfontosabb indok az, hogy szervezett keretek között, több lehetőség közül adódik választási lehetőség. Felügyelik a szövetkezetek működését (DIÁKÉSZ, ISOSZ). Ha valami szabálytalanságot követnek el egy diákkal szemben, akkor hozzájuk is lehet fordulni. Jogi háttérrel, jogi támogatást is biztosítanak az iskolaszövetkezetek. Ha valaki magánúton vállal munkát illegálisan, nem biztos, hogy megkapja a megígért bért, míg ez nem történhet meg egy szövetkezeten keresztül vállalt munka során.

Diákként már vállaltam munkát a mezőgazdaságban és az iparban egyaránt. Diáktársaimnak, akik nem szorulnak rá plusz pénzre, nekik is ajánlani tudom, hogy próbálják ki magukat egy – egy munkahelyen, mert megtapasztalják, hogy milyen kihívásokkal találkozhatnak a „nagybetűs életben”. Egy másik indok, hogy miért jó, mert megismerjük önmagunkat, rájövünk, hogy jó irányba tart – e a pályaválasztásunk vagy más irányba kell fordulni, hogy egyszer azzal keressük meg a mindennapi betevőre valót, ami érdekel minket.

Egy idézettel zárom kutatásom, amely útravaló minden embertársamnak a munkába és a magánéletre egyaránt:

Az élet túl rövid ahhoz, hogy ne szeresd azt, amit csinálsz.

(Ray Kroc)

16. Források:

Szakirodalom:

- dr. Kasza Sándor (főszerk.): Győr a XXI. század küszöbén. Ceba Kiadó 2002.
- Honvári János (szerk.) Győri tanulmányok. A felszabadult Győr 40 éve. Győr, Győr Megyei Jogú Város Tanácsa 1985.

Újság:

- Simon Balázs: Munkaerő – piaci kalauz. Diák munkavállalóknak. Fürge Diák Iskolaszövetkezet Budapest 2011.
- Kisalföld, 2010. április 1. LXV./76.szám
- HVG, 2009. (31. évf.) 31.(1574.) sz. 60-61.
- Kisalföld Presztizs Díj 2006. november 70.

Internetes források:

- Agrárágazat, 2011. (12. évf.) 7. sz. 14.
(www.pointernet.pds.hu/ujzagok/agraragazat/index.html) letöltve: 2012.02.20.
- <http://diakesz.hu/> letöltve: 2012.04.16.
- <http://diakesz.hu/static/about> letöltve: 2012.04.16.
- <http://diakesz.hu/static/contact> letöltve: 2012.04.16.
- <http://diakesz.hu/static/new> letöltve: 2012.04.16.
- <http://diakesz.hu/static/working/section/index> (2012 letöltve: 2012.04.16.
- <http://iszosz.hu/kapcsolat.php?PHPSESSID=5e555bc491e4c154a9287195c98cad6f>
letöltve: 2012.04.17.
- http://www.hirosnaphtar.hu/index.php?oldal=cikk&cikk=a_legenda_ami_a_melo-diak_tortenete letöltve: 2012. 04.02.
- <http://www.szmm.gov.hu/diakmunka/diakszer.htm> letöltve: 2012. 03. 03.
- <http://www.szmm.gov.hu/diakmunka/diakszer.htm> letöltve: 2012. 03.03.
- <http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=14105&articleID=22690&ctag=articlelist&iid=1> letöltve: 2012. 03. 30.
- <http://www.tankonyvtar.hu/historia-1980-02/historia-1980-02> letöltve: 2012.03.30.

Interjú:

Livia, Szorgos Diák Iskolaszövetkezet 2012. 02.16.

Cserepes Helga, 2012. 03. 22. Nyme-AK könyvtára

Turcsa Zoltán 2012. 03. 23. Győrújbarát

Turcsa József és Turcsa Józsefné 2012. március 10.

Farkas Bálint, Furge Diák 2012. 03. 30.

Baradits Búlsú Meló Diák 2012. 04.05.

Képek forrása:

Turcsa Eszter 2012. április 30.

www.iszosz.hu 2012. 04.30. letöltve:

17. Mellékletek

1. számú melléklet

Kérdőív

1. Nemed:

☐Férfi

☐Nő

2. Milyen jellegű intézményben tanulsz?

☐középiskola

☐egyetem/főiskola

3. Vállaltál már diákmunkát?

☐igen

☐nem

Ha nem volt a válaszod, a 3. kérdésre, akkor a 3.1 – től 3.3-ig válaszolj a kérdésekre!

a. Szeretnél a jövőben diákként dolgozni?

☐igen

☐nem

b. Regisztrált tagja vagy valamely iskolaszövetkezetnek?

☐igen

☐nem

c. Milyen munkát szeretnél vállalni mint diák?

☐könnyű fizikai munka

☐nehéz fizikai munka

☐irodai munka

☐nyelvtudást igénylő munka

☐egyéb:

.....

4. Hány éve dolgozol diákként?

☐kevesebb, mint egy éve

☐egy éve

☐két éve

☐több, mint 2 éve

5. Milyen jellegű munkát/munkákat vállaltál eddig?

☐ könnyű fizikai munka

☐ nehéz fizikai munka

☐ irodai munka

☐ nyelvtudást igénylő munka

☐ egyéb:.....

.....

6. Melyik iskolaszövetkezetről vállaltál már munkát?

☐ Meló-diák

☐ Fürge diák

☐ Trenkwalder

☐ WHC

☐ Pannon Work

☐ egyéb:.....

7. Miért kezdtél el dolgozni?

☐ az iskolát ki tudjam fizetni

☐ albérletet/kollégiumot ki tudjam fizetni

☐ szüleimnek odaadom a megkeresett pénzt, ezzel segítek nekik

☐ gyűjtök, ha befejezem az iskolát, legyen induló alaptőkém

☐ bulizásra legyen pénzem

☐ egyéb:.....

.....

8. Az iskolaszövetkezetek figyelembe vették, hogy mikor tudsz dolgozni, alkalmazkodtak az órarendedhez? Jelöld 1-5-ig, hogy milyen mértékben igazodtak hozzád. (1-es egyáltalán nem, 5-ös, teljes mértékben)

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5

9. A jövőben szívesen dolgoznál olyan helyen, ahol eddig dolgoztál, mint diák?

☐igen ☐nem

10. Milyen gyakran dolgozol?

☐hetente egy nap

☐hetente két nap

☐hetente 3-4 nap

☐havonta pár napot

☐egyéb:.....

11. Romlott az átlagod, az iskolai teljesítményed, amikor iskolaidőben dolgoztál?

☐igen ☐nem

12. Tudod a jövőben hasznosítani a diákmunka során szerzett tapasztalatokat?

☐igen ☐nem

13. Kértek valamilyen képzettséget, nyelvtudást, amikor elvállaltad a munkát?

☐igen ☐nem

14. Könnyen sikerült a beilleszkedés a „felnőtt munkavállalók” közé?(1:egyáltalán nem; 5: teljes mértékben befogadtak)

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5

15. Ahol dolgoztál, segítették a beilleszkedést, a gépek, technológiák használatát? (1:egyáltalán nem; 5: teljes mértékben befogadtak)

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5

16. Mit tapasztaltál: könnyen elfogadják egy munkahelyen, hogy ott dolgoznak diákok is?(1: egyáltalán nem; 5: teljes mértékben)

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5

Mit gondolsz, mi lehet az oka, ha nehezen fogadják el a diákokat mint munkavállalókat?

.....

.....

.....

2. számú melléklet

Interjú: Livia, Szorgos Diák Iskolaszövetkezet 2012. 02.16.

Mivel foglalkozik egy iskolaszövetkezet? Kik dolgoznak ott?

Az iskolaszövetkezet törvényes keretek között, szervezeten nyújt pénzkereseti lehetőséget a tagjai, azaz a diákok számára. Nappali tagozatos, 16. életévét betöltött diák (középiskolás) vagy hallgató (egyetemista, főiskolás) dolgozhat iskolaszövetkezeten keresztül.

Mi a különbség egy iskolaszövetkezet és egy rendes (felnőtt) munkaközvetítő között?

A fiatal (16 és 18 év közötti) munkavállalókra vonatkozó Munka Törvénykönyve (Mt). által meghatározott speciális szabályok miatt adódnak a legfőbb különbségek (pl. egészség fokozott védelme, éjszakai munkavégzés tilalma, a napi munkaidő maximuma 8 óra, a heti maximum 40 óra).

Kik léphetnek be egy iskolaszövetkezetbe? Milyen feltételei vannak?

Bárki beléphet, aki nappali tagozatos hallgató és betöltötte a 16. életévét.

Milyen dokumentumok kellene a belépéshez?

Nappali tagozatos hallgatói jogviszony igazolás, adókártya, TAJ kártya, személyigazolvány száma, lakcímkártya, bankszámlaszám és diákigazolvány.

Több iskolaszövetkezetnek is lehet tagja egy diák? Van erre valamilyen szabály?

Lehet, de a több munkáltató számára végzett munkaidőt össze kell számítani.

Általában milyen jellegű munkákat keresnek és vállalnak a diákok?

Legfőképpen adminisztratív jellegű munkát keresnek, de nagyon népszerűek az árufeltöltési, a szórólapozási illetve a különböző könnyű fizikai munkák is.

Amikor befejezik a tanulók az iskolát van- e rá példa, hogy felveszik állandó munkára azokat a személyeket, akik még pl. egy hete diákként egy iskolaszövetkezet által voltak kiközvetítve? Van rá példa, ez nagyban függ a munkakörötől, amelyben a diákot alkalmazták, illetve az ott eltöltött időtől (mennyire ismerték meg). Alapvetően a diákmunka egy jó munkatapasztalat szerzési lehetőség.

Változások történtek a Munka törvénykönyvében. Ez kihat a diákmunkára is? Sokan nem tudják, illetve sokakban felmerül a kérdés, hogy a diákmunkát végzőknek is kell-e adózniuk?

Igen, a diákmunkát végzőknek is kell adózniuk (az SZJA az ő esetükben jelenleg 16 %), de a legfőbb változás ez év január 1-jétől, hogy megszűnik az adójóváírás, mely a diákok jelentős részét érinti.

3. számú melléklet

Cserepes Helga, 2012. 03. 22. Nyme-AK könyvtára

- Hol vállaltál diákmunkát?
- A Pannon Work iskolaszövetkezetben 2006-tól.
- Kellett pénzt fizetni, mint tagsági díjat?
- 1000 Ft a tagsági díj, de ezt nem kell befizetni, hanem az első fizetésből vonják le.
- Mi alapján választottál iskolaszövetkezetet?
- A Pannon Worköt egy volt osztálytársammal kezdtük el, illetve ő előbb ott volt, mint én. Megkérdezte, hogy lenne –e kedvem hozzá, hogy együtt menjünk diákként dolgozni. Pont abban a periódusban voltam, hogy nem vettek fel sehova és közben csináltam egy OKJ-es tanfolyamot, ami mellett simán lehetett éjjel dolgozni. Tulajdonképp a Dóri ajánlásával jött ez a Pannonworkös újságfűzés.
- Újságfűzéssel foglalkozol?
- Kisalföld Nyomdában. Ott van a Kisalföld Napilap, és abba kell vagy újságot, A Gasztro Magazint, Az Otthon és Kertet, a Rejtvény Újságot, illetve csütörtökön péntekre megjelenő Heti Tv újságot szoktuk fűzni. Van még egy szlovák cég, aminek szintén napilapot fűzünk, a neve Pravda.
- Milyen gyakran dolgozol?
- Ez bonyolult, mert a válság miatt csökkentek a példányszámok. Ezért, olyan heti 3-4 alkalmat dolgozom. Vagy 4 órában, vagy pedig 8 órában.
- Nem megy az iskola rovására, hogy éjjelente dolgozol?
- Eddig alapszakon is végig dolgoztam. ott nem ment. Most sem megy. Már beálltam abba a ritmusba, hogy kevés alvással is tudok tanulni.
- Könnyen befogadtak a nyomdában?
- Igen. Az elején van egy betanítási időszak, egy személy betanítja az új fűzőt, aki jön és utána van egy – két hét, amikor még még ismerkedünk, aztán mindenki megismer mindenkit.
- Milyen hosszú a betanítási időszak? Segítették a gépek, technológiák megismerését, használatát?
- Amikor én odakerültem 2006 – ban, akkor még egy hónap volt a betanulási idő, mert nagyon jó fűzők voltak, de azért kellett a frissítés. Úgy tudom, hogy most nincs betanulási idő, mindenki a maga tempójában fűz. Először órabért kapnak. A gépek, technológiák használatát nem mutatták meg, mert mi fűzők nem gépekkel dolgozunk. MI csak újságot fűzünk. Abból áll, hogy 3 személyes asztalokra tesszük rá – mi úgy

mondjuk – a belső újságot, műsorújságot és a kiszolgáló fiúk, akik nekünk szalagról hozzák az újságot, akkor tesszük az egyiket a másikba. Tehát, mi nem gépekkel dolgozunk.

- Csak diákok dolgoznak ott, ahol te dolgozol?
- Nem, vannak felnőttek dolgozók is, ők is 3 műszakban dolgoznak. Velük együtt dolgozunk. Miközben mi fűzünk, ők karbantartják, felügyelik a gépeket, ha valami probléma van, gyorsan megszerelik a gépeket, felügyelik a folyamatot.
- Könnyen befogadtak diákként?
- Ők főként középkorosztály, de van egy – két nyugdíjas korosztályhoz tartozó személy, akik már régóta ott dolgoznak. Mindegyikük úgy kezel minket, mintha kollégák lennénk. Végülis kollégák vagyunk. Ha napközben találkozunk valahol, köszönünk egymásnak, odamegyünk hozzájuk beszélgetni vagy ők jönnek oda hozzánk.
- A nyomdán kívül dolgoztál más munkahelyen is?
- Csak a nyomdában dolgoztam. Nekem ez így nagyon bevált és nem akartam máshova menni dolgozni. Viszonylag jól kerestem, a munkaidő is olyan, hogy én mondom meg, hogy nekem mikor jó. Például, hétfőn este fél nyolctól éjfélig, vagy csütörtökön éjfélről hajnali négy óráig, akkor ezt beírja és úgy szervezi a többi embert a munkára. Van egy csoportvezetőnk, aki a nyomdás fűzőkért, a kiszolgálókért, a leszedőkért és az órabéresekért a felelős. A Pannon Work – ön belül ő szervezi a munkát.
- Szereztél olyan tapasztalatot, amit a jövőben is tudsz használni?
- Ha fűzőként kéne elhelyezkedni, akkor biztos, hogy menni fog. Igazából, ami tapasztalat, az a monoton munkatűrés. Amit ki tudnék emelni, az nem munkatapasztalat, inkább kapcsolati tőke. Nagyon sok emberrel találkozunk és vannak Apáczais hallgatók, Széchenyis hallgatók is. Nem lehet érezni a különbséget, hogy ki diák és ki nem az. Ez egy összekovácsoló műhelyként működik. Az egyetemek hallgatóit összehozza.
- Miért tartod jó dolognak a diákmunkát?
- Azért tartom jó dolognak a diákmunkát, mert pénzt lehet vele keresni, másrészt az én esetemben a fizikai munka nem mondanám, hogy felüdülés, de az én esetemben ez jelent nappali tagozatos hallgatóként egy kis változatosságot.
- A Pannon Work – nál több munkalehetőség is van diákoknak?
- Igen, nagyon sok helyre közvetítenek. A mi részlegünkért a Dia a felelős. A szövetkezeten belül még 6 – an dolgoznak, akik különböző munkakörökbe szerveznek munkákat, például: Dia a nyomdába, Judit adminisztratív jellegű munkákat, Szilárd a

műszaki jellegű munkákat szervezi. A honlapjukon meg lehet találni az aktuális munkákat.

- Diákmunka – szerződést veled is kötöttek?
- Szerződést mindenkivel kötnek a belépéskor. Van egy egészségügyi lap, amin nyilatkoznod kell arról, ha van valamilyen betegséged, ilyen például, ha nem emelhetsz nehezet. Ez által is szűrni tudják, hogy milyen munkakörben dolgozhatsz, vagy nem dolgozhatsz.
- Van orvosi vizsgálat?
- Attól függ, hogy milyen munkakörben akarsz dolgozni. Azt hiszem, akik műszaki jellegű munkát végeznek, náluk talán van, de nem vagyok benne biztos. A nyomdai munkához nem kértek orvosi vizsgálatot.
- Miért ajánlod másoknak a diákmunkát?
- A diákmunka azért jó, mert új embereket lehet megismerni. Különböző munkafolyamatokat is megismerünk és ezt a tudást még később lehet kamatoztatni. A kapcsolati tőke is bővíthető a diákmunka során. Az éjszakai munka tényleg kötetlen munkaidő. Ha délelőtt 11 – ig vagy délután 3 – ig van valaki iskolában, akkor még el tud vállalni egy éjszakai műszakot anélkül, hogy másnap lenne valami probléma az iskolában. A rugalmas munkaidő, ami fontos az éjszakai diákmunkánál.

4. számú melléklet

Turcsa Zoltán 2012. 03. 23. (Győrújbarát)

- Hol vállaltál diákmunkát? Melyik iskolaszövetkezeten keresztül?
- Lite-On-ban vállaltam munkát, de nem iskolaszövetkezeten keresztül, hanem közvetlenül nekik dolgoztam.
- Miért kezdtél el dolgozni?
- Azért, mert egy kis pénzt akartam gyűjteni, ha valami megtetszik, meg tudjam venni. Egy kis tapasztalat sem jött rosszul. Főleg, hogy milyen korán kellett felkelni.
- Honnan hallottál erről a munkáról?
- Apu mondta, hogy ha szeretnék, akkor mehetek oda dolgozni. Így aztán bele is egyeztem.
- Milyen feltételei voltak, hogy dolgozhass A Lite – On –ban?
- Önéletrajzot küldtem el először, majd interjú is kellett. Két nyáron dolgoztam ott egy-másfél hónapot. Az ottani karbantartóknak segítettem, a soron lévő szállítóegységeket tisztítottam, valamint a raktári leltárban is segítettem.
- Kötöttek veled munkaszerződést?
- Igen, kötöttek, az első munkanapon. Határozott időre szólót.
- A felnőtt munkavállalók elfogadtak? Segítették a munkádat?
- Elfogadtak, közöttük volt, aki nem sokkal volt idősebb nálam. Mindenben segítettek, ha valamit nem tudtunk, bátran kérdezhettünk. Rengeteg tapasztalatot szereztem, legfőképp azt, hogy hogyan is épül fel egy nagy cég, milyen feladatkörök vannak.
- A jövőben dolgoznál hasonló helyen?
- Szívesen dolgoznék hasonló helyen, de inkább a már megszerzett tudásomat kamatoztatnám, hiszen hamarosan megszerzem az OKJ-s képesítéseket.
- Voltál alkalmassági vizsgálaton?
- Volt orvosi vizsgálat, szokásos látás, vérnyomás, van-e betegségem.
- A jövőben vállalnál iskolaszövetkezeten keresztül munkát?
- Nem szeretnék iskolaszövetkezeten keresztül dolgozni. Most időm sem lenne diákmunkára, mert több OKJ-s szakmát tanulok egyszerre és sok a tanulni való, hamarosan vizsgázom, így nincs időm dolgozni.

5. számú melléklet

Farkas Bálint területi képviselő 2012. 03.30. (Fürge Diák)

- Hány tagja van a Fürge Diáknak?
- Attól függ, hogy országosan, vagy itt, Győrben nézzük. Kb 26000 tagunk van. Ez nem állandó, folyamatosan változik, naponta változik. Ez csak egy megközelítőleges létszám. Éves szinten 24 000-en dolgoznak. Hektikusan változik, hogy mennyien vagyunk. A 24000-et, ha lebontjuk 19 megyére, annyi jön ki Győrré nézve. Győr az első 5-ben benne van.
- Kik vállalnak főként munkát: középiskolások vagy egyetemisták?
- Ez változó. Középiskolások és egyetemisták is vannak bőven. A középiskolásokról annyit lehet tudni, hogy hétvégén, illetve nyáron, az iskolai szünidőkben vállalnak munkát, tehát a tavaszi szünetben, a nyári szünetben és a téli szünetben. Azt lehet mondani, hogy a szorgalmi időszakot részben az egyetemisták, főiskolások vannak túlsúlyban, ez az arány megfordul.
- Milyen jellegű munkákat keresnek?
- Teljesen változó. Nagyon magas fizetéssel, minimális munkavégzéssel, de mint egy átlag diák azt szoktam mondani. Azt lehet mondani, hogy könnyű fizikai munkát keresnek, zömében 8 óra vagy rövidebb munkaidő az, ami számukra megfelel, és minél magasabb bért akarnak kapni. Az is elmondható, hogy nincsenek tisztában a bérezési rendszerrel. Az a bér, amit ők kevesellenek, az a piacon versenyképes vagy reális egy diákmunkásnak.
- A 2008-as világválság hogyan hatott a diákmunkára? Ma is érezhető a hatása?
- Nincs hatással. Nem lehet mondani, hogy csökkent a munkák száma, de voltak olyan partnerek, akikkel nem működtünk együtt, voltak, akikkel együtt működtünk. Teljesen kiegyensúlyozott piac volt. Nyilván többet kellett a diákok érdekében fellépni, hogy munkalehetőség legyen, de nem volt kevesebb munka.
- A munkatörvénykönyv módosítása hatással van a diákok foglalkoztatására?
- Nincs. Ezek a szabályok a diákokra vonatkozóan 2011 augusztusától vannak. Van egy módosító szabályzat, ami módosította, az iskolaszövetkezeti foglalkoztatást is. Voltak joghézagok, nem volt egyértelmű szabályozása az iskolaszövetkezetek foglalkoztatására. Ez megváltozott. A legfontosabb jogszabály: 18 éven aluli munkavállaló eddig is dolgozhatott. Korábban a jogszabály úgy fogalmazott, hogy 15 - 16 év között kell szülői engedély, ez most 18 év alatti diákokra változott. Az iskolaszövetkezeti kötelezettségek megnöttek, akárcsak a bejelentési kötelezettség is.

Nincs olyan változás, ami negatívan érintené, inkább azt lehet mondani, hogy tisztítják a piacot ezek a szabályok.

- Kell adózni a diákoknak?
- Igen, kell. Ugyanaz vonatkozik rájuk is, mint a felnőtt munkavállalókra.
- Hány százalék? Nekik is 16%?
- Ugyanaz vonatkozik rájuk is, mint a felnőtt munkavállalókra.
- Társadalombiztosítást kell fizetniük?
- Nem kell fizetni. Nekik alapvetően biztosítva van. Nem is kerül levonásra.
- A cégek általában elégedettek a diákokkal?
- Nem jellemző, hogy elégedetlenek lennének a cégek a diákokkal. Vannak olyan szempontok, amelyeket a partner diktál, azokat mi, annak megfelelően toborozzuk a diákokat. Olyan nincs, hogy egy diák nem fele meg, inkább olyan van, hogy a diák elképzeléseinek nem fele meg a munkahely. A puding próbája az evés. Az elképzelhető, hogy a diák elmegy dolgozni és azt mondja, hogy kipróbáltam, de nem szeretném ezt csinálni. Nem tetszik, nem nekem való, megerőltető keressünk mást helyette dolgozni.
- A munkaadók részéről érkezik panasz a diákokra?
- Nem érkezik panasz. Ami panasz előfordul, az sohasem a diákokból adódik. Olyan fordul elő, hogy késik.
- Érkeznek visszajelzések a munkaadóktól a Fürge Diák – hoz?
- Van egy partner elégedettségi mérésünk, amit minden évben elvégzünk. Az elégedettségi mérésből kapunk visszajelzéseket és onnan látjuk, hogy mi az előny és mi az, ami hátrány a partnereknél. A diákfoglalkoztatásra még mindig azt mondják, hogy az egyik legmegbízhatóbb szolgáltatás ezen a területen. Szinte minden mutatónk 90% feletti.
- Diákokkal is töltetnek ki elégedettségi kérdőívet?
- Igen, évente kétszer van elégedettségi mérésünk. Nem papír alapú, minden online, ezek a kérdőívek is. Azt lehet mondani, hogy ezek az elégedettségmérések meglehetősen jó mutatókat adnak. Ez olyan, mint az oktatói elégedettségmérés. Azt lehet mondani, hogy ugyanaz a százalékos megfelelés, mint a partnereknél. Leírhatnak egyéni véleményeket is. Ha problémájuk van, megtalálják minket akár telefonálnak, akár az irodában, de telefonálhatnak is. A Facebook oldalon, interneten, de a központon át is el lehet érni. Bárki bejöhet nem csak a Fürge Diáknál regisztrált diák, ha érdeklődik segítünk neki. Foglalkoztatási szabályokra vonatkozólag tudunk neki

segíteni. Ha azt kérdezi, hogy miért annyi a fizetése, amennyi, akkor azt annál a szövetkezetnél kérdezze, amelynél regisztrált tag.

- Volt már arra példa, hogy a Fűrge Diák regisztrált tagját felvették dolgozni ahhoz a céghez, ahol diákként munkát vállalt? Arra gondolok, hogy kitartóan dolgozott, lelkes volt, szorgalmas volt.
- A lelkesedés a legkisebb szempont egy munkáltatónak. Azt mondjuk, hogy azok a diákok, aki zömében felvételre kerülnek, azok valamilyen szakmai tevékenységet végeznek és azon a szakterületen tanulnak. Ilyenek, például: logisztika, beszerzés, könyvelés, eladás, értékesítés. Már felnőttként kezelik őket, mint rendes munkavállalót. Arra is volt már példa, hogy gyakornoknak vették fel dolgozni és az volt a cél, ha jól dolgozik, hogy átveszik.
- Van szervezet, szövetség, amely összefogja az iskolaszövetkezeteket? Tagja valamelyiknek a Fűrge Diák?
- Több is van, a DIÁKÉSZ és az ISZOSZ, ez a kettő a legrelevánsabb. A DIÁKÉSZ – nek vagyunk tagja. A DIÁKÉSZ titkára a mi jogi igazgatónk. Ezek szervezetek azért vannak, hogy a diákok érdekeit is védjék, és ha olyan rendellenességet hogy az nem elfogadható, akkor intézkednek az ügyében.

6. számú melléklet

Baradits Búcsú Meló Diák 2012. 04.05. (Meló-Diák)

- Milyen jellegű munkákat keresnek a diákok?
- Nagyon sokan szeretnének autóipari beszállítónknál dolgozni, de vannak a klasszikus diákmunkák, a szórólap osztogatás, terjesztés, ezzel párhuzamosan az árufeltöltés, és pénztárazás. Szervezünk balaton – parti munkákat is, tehát a Balaton - parton is lehet, ami egy győri jelentkezőnek nagy lehetőség.
- A Munka Törvénykönyvének változása milyen hatással van a diákmunkára?
- A Szövetkezeti törvény szabályozza a mi működésünket, ami augusztus 1 – től van. Bejelentési kötelezettség a diákmunka esetén. Illetve ezzel párhuzamosan bejött, hogy a diákmunkára szám, a diákigazolvány, az identification card – azonosító kártyát kell elfogadnunk, nem kell iskolalátogatási igazolást elfogadnunk, nem kell iskolalátogatási igazolást kérnünk., hiszen az alapján kell bejelenteni a diákot és ez volt a legfőbb változás.

nekünk is ez van, amit igazából a megbízónak kellene tehát továbbra is nekünk kell ezeket, tehát július 1-el belép az Munkatörvény, ami sok kérdőjelet von maga után. Nem igazán nyilatkoznék, mert egy csomó módosító lesz és amit most mondok, az lehet, hogy holnap már nem is lesz. Előzetesen van már egy – két változás, amit előre tudunk, de nem tudjuk hogyan fog megvalósulni. Július 1 – től válik hangsúlyossá és akkor lesz egy nagy változás.

- A diákok adózási rendszere is megváltozott?
- Drasztikusan változott sajnos és nem az alacsony keresetűek javára. Itt arra gondolok, hogy volt egy adójóváírás, ami 12100 FT volt minden egyes embernek, ezt most eltörölték és minden egyes a tavalyi évben is megszokott módon 16 % - ot kell adóznia. Kevesen tudják, tavalyi évben is volt már 16 % - os adó, de akkor az adójóváírás kisegítette az embert. Most, hogy nincs az adójóváírás, így van minimálbér emelés, 535 Ft óránként. Ez arra volt jó, hogy ugyanúgy 449 Ft maradt a diákoknak.
- A délelőtti műszakból is levonják a 16 % - ot?
- A munkatörvénykönyv annyit mond, hogy nappalra van egy alapóradíj és délutánra ezt 15 % - al meg kell fejelni. Délutános pótlék nincs, csak akkor, ha látható műszakforgás alapján egyik héten délelőtti, másik héten délutános vagy akár éjszakai. Akkor jár neki a 15–30 %. Nappalra 535 Ft, ebből visszajön 16 %, az 535 –

öt megszorozzuk 0,84 – el, ami 449. Az éjszaka 665 és ezt is meg kell szorozni 0,84 – el, ami 517 Ft lesz.

- Van olyan szervezet, ami összefogja, képviseli az iskolaszövetkezeteket? Tagja valamelyiknek a Meló – Diák?
- 2 van, az egyik a DIÁKÉSZ. aminek alapító tagja is vagyunk. és az össze nagyobb nagymúltú iskolaszövetkezet nagyon sokaknak nem ugyanaz az adószáma, amivel működtek, mert megszűntek, csődbe mentek. Ilyen például a RÉBUSZ, ami már a harmadik iskolaszövetkezetet koptatja. Volt RÉBUSZ, majd csődbe ment, aztán lett RÉBUSZ 2.0 és most jelenleg RÉBUSZ 3.0 és mindegyik köztartozással szűnt meg.
- Méri a diákok elégedettségét?
- Igen, majdnem minden DIÁKÉSZ tag méri. Mi minden alkalommal hosszabbításkor kiküldünk egy kérdőívet és az M38 – as nyomtatvánnyal kapcsolatban is kiküldünk egy kérdőívet, amelyben megkérjük a tagokat, jelöljék hogy tetszett maga a foglalkoztatás illetve maga az iskolaszövetkezet tevékenysége. Ezzel párhuzamosan a Facebookon is egy ilyen kampányt kezdtünk. Ott is megtalálható ez a kérdőív. Mennyire vagy elégedet a munkáddal? Miben tudunk segíteni? Milyen változásokat szeretnél? Úgy, ahogy az ISO előírja a minőségbiztosítási tanusítványunk.
- A cégekkel is töltetnek ki elégedettséget mérő kérdőívet?
- Természetesen. Célzott megkeresés van a budapesti központunktól. November – december környékén volt egy felső audit. Az ISO keretén belül is kéri partnereink elégedettségét.
- A 2008-as válság hatással volt a diákmunkára?
- Igen, drasztikus visszaesés volt. Úgy fogalmaznám meg, hogy van egy elbocsátási sorrend, amit felállítottunk 2008-ban. lőször elküldték a diákokat, akik kiegészítőmunkát végeztek, majd elküldték a kölcsönzött munkavállalót, akik hasonlóan kiegészítő munkakörökben dolgoztak, majd elküldték a saját állományt.
- Miért foglalkoztatnak a cégek diákokat?
- Jóval rugalmasabbak. Nem kell adminisztrációval pepecselniük a cégeknek, az adminisztráció mind a miénk. Ha egy 10-15 fős cég akar felvenni valakit, annak vannak adminisztratív teendői. Ennek van költsége is ha lebontjuk egy főre. Nálunk évközben körülbelül 1000 – 1200 fő dolgozik, itt Győr – Moson – Sopron megyében. Észak – dunántúli szinten ez 2500 fő, nyáron ez felduzzad 4000 - re. Iskolaszövetkezeten keresztül kevesebb a költsége, mintha egy 15 fős cég próbálná felvenni.

- A cég fizet a diáknak vagy az iskolaszövetkezet?
 - A cég fizet a Meló – Diáknak és a Meló – Diák minden hónap 10-re utalja a diáknak.
- Van egy – két cég, akikkel úgy állapodtunk meg, hogy két hetente fizet a diákoknak rajtuk keresztül. Így a diák jobban tudja ütemezni a kollégiumi, albérleti befizetést vagy akár a bulizást.